

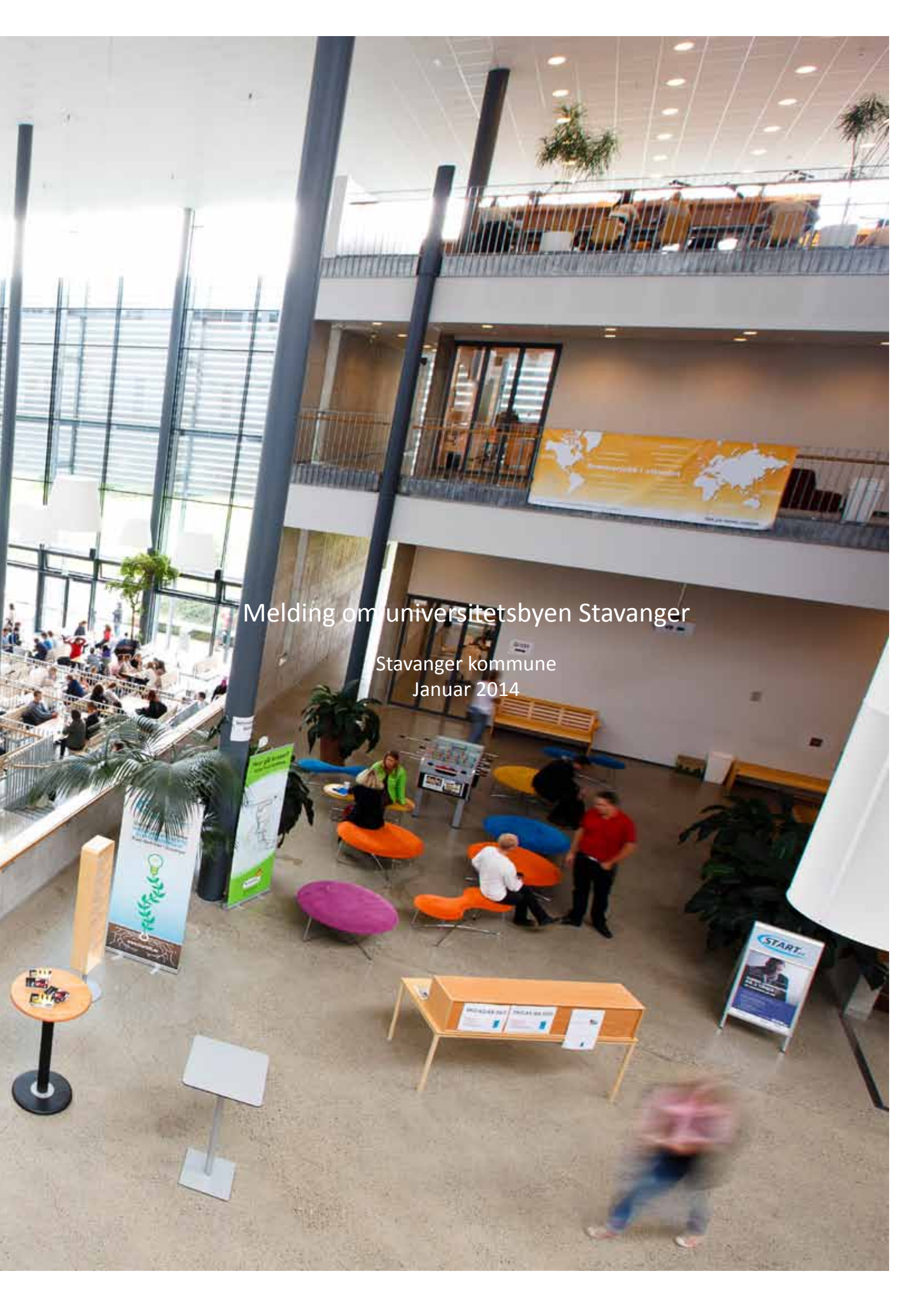
Melding om universitetsbyen Stavanger

Stavanger kommune
Januar 2014

Foto: Morten Berentsen
Foto forside: Siv Egeli

Melding om universitetsbyen Stavanger

Stavanger kommune
Januar 2014

Foto: Leiv Gunnar Lie/Uis

Forord

Stavanger formannskap vedtok 01.12.2011 å utarbeide en melding om universitetsbyen Stavanger.

Kommunalutvalget har vært politisk styringsgruppe for arbeidet.

Den administrative styringsgruppe har vært ledet av rådmannen, med deltagelse fra Universitetet i Stavanger, Studentsamskipnaden i Stavanger, Universitetsfondet, kommunalavdeling for kultur og byutvikling, kommunalavdeling for personal og organisasjon, Studentorganisasjonen StOr, næringslivet.

Prosjektgruppen har vært ledet fra rådmannens kontor med representanter for ulike fagavdelinger i Stavanger kommune samt representanter for UiS.

Formannskapet behandlet høringsutkast 23.05.2013.

Det kom 28 høringsuttalelser. De ble sammenfattet, og forslag til endringer ble innarbeidet i saksforelegget til endelig behandling av meldingen.

Bystyret behandlet saken 27.01.2014, og meldingen ble vedtatt enstemmig, med forslag til tekstendringer og oppfølging slik det fremkom i saksforelegget og i revidert melding.

Bystyret vedtok å rullere meldingen en gang i bystyreperioden.

Dette heftet er endret i tråd med bystyrets vedtak.

Stavanger, 18. mars 2014

Innhold

Del 1: Universitetsbyen Stavanger – bakgrunn og status

1	Bakgrunn for arbeidet	11
2	Prosess og organisering	13
2.1	Politisk grunnlag	13
2.2	Organisering og styring	13
3	Stavanger som universitetsby - bakgrunn og historikk	15
3.1	Fra distriktshøgskole til universitet	15
3.2	Stavanger Universitets Sykehus	16
3.3	Andre viktige institusjoner	16
4	Status for universitetsbyen Stavanger	19
4.1	Generelt om utdanningskapasiteten i regionen	19
4.2	Om Universitetet i Stavanger	20
4.3	Stavangers styrker som universitetsby.....	21
4.4	Stavangers utfordringer som universitetsby	22

Foto: SiS

Del 2: Universitetsbyen Stavanger - visjon, mål og strategier

5	Visjon	29
5.1	Universitetsbyen med nært samarbeid med arbeidslivet.....	29
5.2	En intim universitetsby med storbyens natur- og kulturtilbud	29
5.3	En moderne og innovativ universitetsby	29
5.4	En internasjonal universitetsby.....	29
6	Campusområdet Ullandhaug	31
6.1	Status	31
6.2	Mål.....	32
6.3	Strategiske grep	32
6.4	Konkret oppfølging	32
7	Transportløsninger for universitetsbyen	35
7.1	Status	35
7.2	Mål.....	35
7.3	Strategiske grep	36
7.4	Konkret oppfølging	36
8	Studentboliger	39
8.1	Status	39
8.2	Mål.....	40
8.3	Strategiske grep	40
8.4	Konkret oppfølging	41
9	Studenttrivsel	43
9.1	Status	43
9.2	Mål.....	44
9.3	Strategiske grep	44
9.4	Konkret oppfølging	45
10	Arbeidskraft og kompetanse	47
10.1	Status	47
10.2	Mål.....	47
10.3	Strategiske grep	47
10.4	Konkret oppfølging	48
11	Forskning og innovasjon	51
11.1	Status	51
11.2	Mål.....	52
11.3	Strategiske grep	52
11.4	Konkret oppfølging	53
12	Sammendrag	55

DEL 1

An aerial photograph of Stavanger University campus. The foreground shows several large, modern university buildings with grey roofs and glass facades, interspersed with green lawns and parking lots filled with cars. A road curves through the campus. In the middle ground, there are residential houses and more green spaces. The background features a large body of water, likely a fjord, and distant mountains under a hazy sky.

Universitetsbyen Stavanger – bakgrunn og status

Foto denne og neste side: Siv Egeli

1 Bakgrunn for arbeidet

Stavanger kommune har gjennom flere tiår arbeidet målrettet for å styrke tilbudet innen høyere utdanning. Etableringen av Universitetet i Stavanger i 2005 var en milepæl og et viktig ledd i utviklingen av regionens kompetanse, og det kulturelle, sosiale og økonomiske livet.

Konkurransen mellom regioner blir stadig sterkere, nasjonalt og internasjonalt. Stavanger-regionen har hatt en forrykende utvikling med sterk vekst i arbeidsplasser og befolkning, kombinert med en økende internasjonalisering av næringslivet.

Det blir stadig viktigere å kunne utdanne og tiltrekke seg arbeidskraft med høy kompetanse som er relevant i forhold til samfunnsutviklingen, også fra utlandet.

I den sammenheng spiller universiteter og utdanningsinstitusjoner en sentral rolle. De representerer miljøer med kunnskap, nytenking og kreativitet, store nettverk nasjonalt og internasjonalt, og muligheten for at lokale bedrifter og institusjoner kan ta del i store forsknings- og nyvinningsprosjekter.

Tradisjonelt har universiteter og utdanningsinstitusjoner vært autonome enheter med hovedformål å utdanne folk til embetsverket og opprettholde de bestående samfunnsinstitusjoner. Med utbyggingen av universiteter, tilgang til studiefinansiering og høyere utdanning for store nye grupper fra 1970-tallet av har dette endret seg radikalt. Utdanningsinstitusjonene forutsettes i dag å utdanne relevant arbeidskraft, og i tillegg å bidra til innovasjon og verdiskaping, delta i samfunnsdebatten, samarbeide med lokalt arbeidsliv, offentlig forvaltning og internasjonale organisasjoner. Det er dette som omtales som universitetenes samfunnsoppdrag.

Universitetsbyen Stavanger skal forstås i denne sammenhengen. Denne meldingen har et regionalt perspektiv, men hovedfokus er utfordringene som Stavanger kommune har med oppgaver som tjenesteyter, forvaltningsorgan og politisk myndighet. Ut fra dette ståstedet beskriver meldingen hvordan samhandlingen mellom utdannings- og forskningsinstitusjonene og samfunnet kan videreutvikles, hvilke utfordringer en har felles, og hvilke strategier man kan ha for å løse dem i fellesskap. Universitetsbyen skal være en arena for samhandling mellom lokalsamfunnet og universitet / andre utdanningsinstitusjoner for høyere utdanning.

Foto: Morten Berentsen

2 Prosess og organisering

2.1 Politisk grunnlag

Stavanger formannskap vedtok 01.12.2011 at det skulle utarbeides en melding om universitetsbyen Stavanger. Formålet var å klargjøre mål og visjoner for utviklingen av universitetsbyen, og på det grunnlaget beskrive de særlige utfordringer som Stavanger har som vertsby for høyere kunnskapsinstitusjoner.

2.2 Organisering og styring

Kommunalutvalget har fungert som politisk styringsgruppe for arbeidet med meldingen. Den administrative styringsgruppen har bestått av Inger Østensjø (leder), Olve Molvik og Halvor Karlsen fra Stavanger kommune, John B. Møst og Anne Selnes fra UiS, Ellinor Svela for SiS, Kjølvs E. Egeland for Universitetsfondet, Eirik Faret Sakariassen for StOr, og Terje Vareberg som representant for næringslivet. Stavanger kommune har vært sekretariatet for arbeidet og det ble etablert en prosjektgruppe ledet av Anna-Marie Antonius.

Medlemmene i prosjektgruppen har koordinert arbeidet i følgende temagrupper:

- Arbeidskraft og kompetanse – Gunn Claire Westad, Stavanger kommune
 - Infrastruktur, transport og studentboliger – Kaj Lea, Stavanger kommune
 - Forskning og innovasjon – Øystein Zeiner, Stavanger kommune
 - Studenttrivsel – Maren Skoie, Stavanger kommune
 - Omdømmebygging – Egil Svela, UiS
- I tillegg har Hege Skjelbred-Knudsen fra UiS vært medlem i prosjektgruppen.

Bjarte Dybvik fra iPax har vært engasjert som ekstern rådgiver og bistått i ledelse og gjennomføring av prosjektet.

Prosjektarbeidet startet opp mars 2012. I gjennomføringen av prosjektet har det vært lagt vekt på bred involvering. Arbeidet i temagruppene har hatt form av møter og informasjonsinnhenting, workshops og samlinger, mens prosjektgruppen har koordinert arbeidet.

Foto: SiS

3 Stavanger som universitetsby - bakgrunn og historikk

3.1 Fra distriktshøgskole til universitet

Ambisjonene om å utvikle Stavanger til en universitetsby, har sin opprinnelse rundt 1960. I 1962 ble det oppnevnt en egen universitetskomite i Stavanger kommune. Formålet med denne var å arbeide for at Norges fjerde universitet ble lagt til Stavanger. Denne kampen ble tapt i 1965, da Tromsø stakk av med «seieren».

Universitetskomiteen arbeidet med ulike lokaliseringalternativer for et fremtidig universitet i Stavanger, og Ullandhaug ble valgt som et område for lokalisering. Første plan om universitetsområdet på Ullandhaug ble forelagt bystyret i Stavanger i september 1966. Planen ble approbert av departementet i 1968 (restarealer av denne gjelder fortsatt for deler av universitetsområdet).

Rogaland Distriktshøgskole ble etablert i 1969, men selve utbyggingen av Universitetsområdet på Ullandhaug tok først skikkelig fart med nybygget for lærerutdanningen i 1972. Deretter ble Rogalandforskning etablert i 1973. I 1986 ble det gjennomført en sammenslåing av Rogaland distriktshøgskole og Stavanger ingeniørhøgskole, som fikk navnet Høgskolesenteret i Rogaland.

Foregående side: Direktør Kjølvs Egeland foretar første spadestikket under åpningen av Rogaland Distriktshøgskole på Ullandhaug 24. april 1973.

Foto: Rogalands avis. Kilde: Byarkivet

Frem til 1994 var det syv høyskoler i Stavanger. Disse ble, som en del av den store høyskolereformen, fusjonert til en stor enhet døpt Høgskolen i Stavanger (HiS) – med unntak av Misjonshøgskolen. HiS var på denne tiden en av de største høyskolene i landet, og bygde seg systematisk opp til å kunne fylle de krav og forutsetninger som stilles for å få status som universitet. Universitetsfondet i Rogaland var en viktig faktor for å utvikle HiS frem til universitet.

Universitetet i Stavanger ble en realitet i 2005. Hovedaktivitetene er lokalisert til campusområdet på Ullandhaug, samtidig som en har bygd opp sterke fagmiljøer også i sentrum av Stavanger. UiS består i dag av om lag 9 000 studenter og 1 200 ansatte. Av disse har 380 studenter og ansatte sitt daglige virke i sentrum av byen, ved avdelingene i Bjergsted og på Arkeologisk Museum. Universitetet er organisert i tre fakulteter, som tilbyr utdanning i 12 ulike studieretninger. Hver av studieretningene inneholder utdanning på bachelor og mastergrads nivå. Universitetet tilbyr i tillegg utdanning for PhD-grader, og har et bredt tilbud om etter- og videreutdanning.

Det er vanskelig å angi den fremtidige veksten ved Universitetet i Stavanger. I et 30-års perspektiv må en kunne legge til grunn en fordobling av antall studenter ved UiS. Dette er også grunnlaget når Universitetsfondet i sin Visjon 2040 tilkjenner en ambisjon om 18 000 studenter og 3- 4 000 ansatte i år 2040. Studentene vil både være unge heltidsstudenter, studenter fra utlandet og ikke minst studenter som oppdaterer seg kunnskapsmessig (livslang læring). Studiene vil også i større

grad variere i forhold til hvor aktivitetene foregår; på campus eller som e-læring. Om veksten blir som i Visjon 2040, bør det være minst 700 PhD-kandidater på UiS i et 30-års perspektiv.

Den fremtidige veksten ved UiS innebærer også at det trengs mer areal. UiS har i dag omtrent 100.000 kvm på campus, og vil ha behov for omtrent 250.000 kvm for å dekke virksomheten i fremtiden. Det trengs areal til undervisningsfunksjoner, forskning, arbeidsplasser for ansatte og servicefunksjoner for studenter og andre, som helsehus, legesenter, forretninger og offentlige støttefunksjoner. Særlig viktig er det å få økt kapasiteten når det gjelder laboratoriefasiliteter og bygg til innovasjonsutvikling.

Oversikt over bebyggelsen på universitetsområdet Ullandhaug

3.2 Stavanger Universitetssjukehus

Stavanger Universitetssjukehus (SUS) representerer det største og viktigste forsknings- og utdanningsmiljø i Stavanger utenom UiS. Sykehuset har en omfattende forskningsaktivitet, er engasjert i om lag 250 forskningsprosjekt og står for anslagsvis ¼ av all offentlig forskning i universitetsbyen Stavanger. Ved sykehuset er det over 100 ansatte med doktorgrad og 25 av disse er professorer. Ved SUS gjennomføres i snitt 15 disputaser årlig og 36 av de ansatte har bi-stillinger tilknyttet universitetssektoren. I 2011 fikk ansatte publisert mer enn 140 vitenskapelige artikler i internasjonale tidsskrifter og skåret høyt på Norges forskningsråds evalueringer innen medisin og helsefag 2011.

Følgende nasjonale og regionale kompetansesentra er knyttet til SUS:

- Nasjonal kompetansetjeneste for bevegelsesforstyrrelser (Nasjonalt kompetansesenter)
- Regionalt kompetansesenter for rusmiddeforskning i Helse Vest (KORFOR)
- Regionalt forskningsnettverk for klinisk psykoseforskning, Helse Vest RHF
- Regionalt akuttmedisinsk kompetansesenter i Helse Vest (RAKOS)
- Regionalt fagmiljø for ADHD, Tourettes syndrom og Narkolepsi, Helse Vest RHF
- Regionalt kompetansesenter for eldre-medisin og samhandling (SESAM)

3.3 Andre viktige institusjoner

Handelshøyskolen BI Stavanger har totalt 19 ansatte hvorav 5 har doktorgrad. Innen bachelorstudiet har BI 573 aktive heltidsstudenter. Skolen har 200 studenter på mastergrad videreutdanning (deltid). I tillegg har høyskolen 2 000 studenter på ulike kurs hvorav 1 000 tilhører oljeindustrien. BI Stavanger hadde 6 vitenskapelige publiseringer og var involvert i 6 forskningsprosjekter i 2012.

Misjonshøgskolen i Stavanger har 29 ansatte hvorav 19 er faste vitenskapelige ansatte. Høgskolen har for tiden 340 studenter og 29 doktorgrads studenter. I 2012 ble det gjennomført 3 disputaser. Det er beregnet at faste vitenskapelig ansatte med førstekompetanse og professorkompetanse i 2010 publiserte tilsvarende 56,1 publiseringspoeng.

International Research Institute of Stavanger (IRIS), er et forskningsinstitutt med 210 ansatte, herav 85 ansatte med doktorgrad, og med forskningsaktiviteter innen energi, miljø og samfunn. Det pågår til enhver tid i overkant av 400 forskningsprosjekter. IRIS ble etablert i 1973 under navnet Rogalandforskning og har over tid bygd seg opp til å bli en av landets fremste uavhengige forskningsinstitutter, med en særlig styrke innen energi og petroleumsrelatert forskning. Instituttet har unike laboratorier og testfasiliteter, bl.a. Ullrigg Drilling & Well Centre. IRIS eies av UiS (50%) og stiftelsen Rogalandforskning (50%).

Norges Veterinærhøgskole (NVH), seksjon for småfeforskning
NVHs seksjon for småfeforskning er lokalisert på Høyland, Sandnes og er en del av NVHs Institutt for produksjonsdyrmedisin, og har rundt 20 ansatte. Seksjonen har undervisning av veterinærstudenter i småfesykdommer i 8. semester, samt fordypningskurs i småfepraksis og sykdommer rundt lamming, og fordypningskurs i flokkmedisin, sau.

Diakonhjemmet Høgskole Rogaland
Privat institusjon lokalisert i Sandnes. Tilbyr bachelor- og masterstudier og videreutdanning innen helse- og sosialfag, diakoni og ledelse. Regionens eneste tilbud om utdanning innen ergoterapi og vernepleie. Skolen har ca. 500 studerende, som tar delvis fulltidsstudium, delvis enkeltfag.

Studentsamskipnaden i Stavanger (SiS) ble etablert i 1972. SiS har som oppgave å legge forholdene til rette slik at studentene i Stavanger og Sandnes får en god studietid. SiS skal gjøre studentlivet bedre gjennom utvikling av det helhetlige læringsmiljøet ved utdanningsinstitusjonene og bidra til å styrke Stavangerregionen som et attraktivt studiested. SiS har en viktig oppgave i utbygging, vedlikehold og utleie av studentboliger. I tillegg driver SiS fagbokhandel, studentbarnehager, studentkafeer og sportssenter. Videre har SiS et lavterskeltilbud med psykologer og helsesøster, samt økonomisk støtte til helseutgifter og økonomisk støtte og veiledning til studentorganisasjoner. I 2011 hadde SiS en omsetning på 129 mill, 93 ansatte og 10 150 studenter betalte semesteravgift til SiS.

Studentorganisasjonen (StOr) er studentenes interesseorganisasjon ved UiS. De arbeider med å ivareta studentenes demokratiske, faglige og sosiale behov og rettigheter. Samtidig har de ansvar for andre forhold som studentenes fadderordning og universitetets studentparlament. Studentparlamentet er det øverste organet for studentdemokrati ved UiS. StOr er paraplyorganisasjonen for alle studentorganisasjoner og linjeforeninger ved UiS. Organisasjonen ble opprettet i 1994 og er medlem av Norsk Studentorganisasjon.

Foto: SiS

4 Status for universitetsbyen Stavanger

4.1 Generelt om utdanningskapasiteten i regionen

Stavanger området har om lag 10 000 studenter i 2012, hvorav de aller fleste (over 90 %) er en del av UiS. I tillegg finnes det et betydelig antall (ca 1200) studenter som er knyttet til Stavanger Universitets Sykehus. En stor andel av disse er hjemmehørende ved utdanningsinstitusjoner utenfor regionen.

Selv om det er et stort antall studenter i Stavangerregionen, er det klare indikasjoner på at byregionen burde hatt et langt høyere studentantall. Norges tredje største byområde burde tilgodeses med en vesentlig sterkere vekst i studenttallet på grunn

av den sterke etterspørselen etter høyt utdannet kompetanse i regionen, kombinert med sterk befolkningsvekst.

Tabellen nedenfor viser en oversikt over antall studenter innen høyere utdanning i universitetsbyene i Norge. Oversikten indikerer at Stavanger har relativt sett få studieplasser i forhold til den befolkningsmessige størrelsen av regionen og den sterke veksten i arbeidsplasser. Studenter i universitets- og høyskolesektoren i Stavanger-området (Stavanger, Sandnes og Sola) utgjør 4,5 % av befolkningen. Tilsvarende andel i Trondheim, som relativt sett er den største studentbyen i Norge, er på 16,5 %.

Bykommune / region	Innbyggere	Institusjoner	Studenter**	Andel av befolkningen
Trondheim	176 000	NTNU, HIST, BI, DMM	29 000	16,5 %
Bergen	264 000	UiB, NHH, AHB, HiB BI, m.fl	27 000	10 %
Tromsø	69 000	UiT	8 300	12 %
Oslo og Akershus	1 169 000	UiO, BI, HIOA, UMB m.fl.	70 000	6 %
Oslo	613 000	UiO, BI, tidligere HiO m fl.	49 000	8 %
Kristiansand med Lillesand og Grimstad	114 000	UiA, Gimlekollen, ATH	9 200	8 %
Stavanger med Sola og Sandnes *	219 000	UiS, MHS, BI m.fl.	10 000	4,5 %

* Stavanger henger som by sammen med Sandnes og store deler av Sola og de tre kommunene er samlet av samme arealstørrelse som Bergen og Trondheim kommuner

**Tall for studenter er hentet fra NSD – Database for statistikk for høyere utdanning (2011)

4.2 Om Universitetet i Stavanger

Universitetet i Stavanger (UiS) sin visjon er «Vi vil utfordre det velkjente og utforske det ukjente».

I tillegg har UiS formulert sin utviklingsidé frem mot 2020 som «Vi skal være nyskapende og innovative».

Universitetet i Stavanger er pr 2012 organisert i tre fakulteter: Det humanistiske fakultet, Det samfunnsvitenskapelige fakultet og Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet. I tillegg er Arkeologisk museum en del av UiS. Universitetet må ses i sammenheng med de øvrige forskingssentra og tunge kompetanseorganisasjonene som finnes på universitetssområdet. I tillegg er det viktig å peke på en sterk og strategisk viktig samarbeidsrelasjon til Stavanger Universitetssjukehus (SUS). Universitetsbiblioteket er et offentlig bibliotek med tilbud til studenter, forskere og kommunens befolkning.

Figuren viser en oversikt over hovedstrukturen knyttet til universitetet og tilgrensende kompetanseinstitusjoner på Ullandhaug, og hvordan disse forstår sitt samfunnsoppdrag.

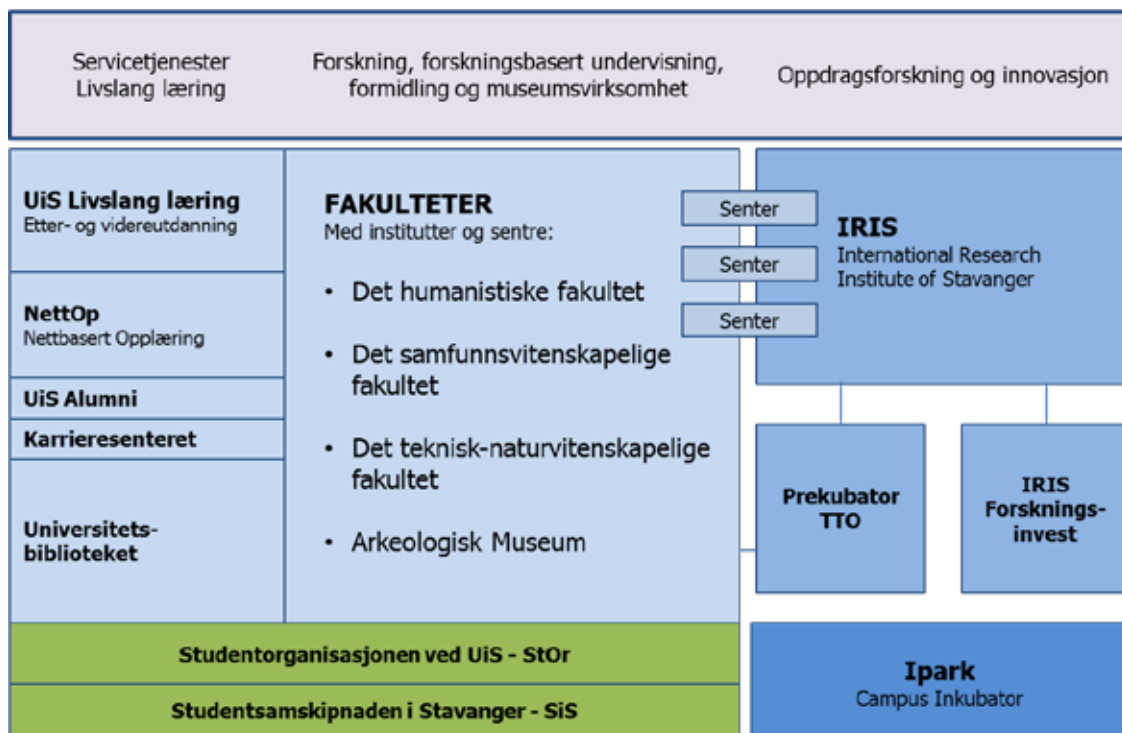
Følgende forskingssentra er knyttet til UiS:

- Nasjonalt senter for læringsmiljø og adferdsforskning
- Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning
- CenSe – Senter for bærekraftig energi
- CIAM – Senter for industriell teknologi og driftsledelse
- CIPSI – Centre for IP-based Service Innovation
- CORE – Senter for organelleforskning
- COREC – Senter for økt oljeutvinning
- Senter for innovasjonsforskning
- SEROS – Senter for risikostyring og samfunnssikkerhet
- Senter for økt oljeutvinning

UiS er også med i disse:

- SBBU – Senter for boring og brønnforskning for økt utvinning (SFI-status)
- SAFER – Stavanger Acute Medicine Foundation for Education and Research
- CPPF – Centre for Petroleum Production Facilities
- NORCOWE – Norsk senter for offshore vind energi
- NCE - Norwegian Center of Culinology
- NORCOWE – Norsk senter for offshore vind energi

Organisering av Universitetet i Stavangers samfunnsoppdrag

I tillegg har UiS Senter for Entreprenørskap som legger til rette for nyskappings- og innovasjonsaktiviteter for studentene.

UiS ble i 2012 som eneste norske universitet, medlem av European Consortium of Innovative Universities (ECIU). UiS er det 11. fullverdige medlemmet i ECIU og dette er et resultat av internasjonal anerkjennelse av kvalitet og særpreg. ECIU er kjennetegnet av relativt unge universiteter med tette bånd til industrien og som bidrar til regional utvikling og innovasjon. Det fokuseres på nye former for undervisning og læring, og de er forskningsintensive.

UiS, Forskningssentrene og IRIS arbeider ofte sammen om forskningsbaserte og innovative løsninger på oppdrag for industri og næringsliv og fra det offentlige. Dette er med på å utvikle og fornye aktivitet i privat og offentlig sektor.

UiS samarbeider med universiteter over hele verden. Det er et mål for UiS å videreutvikle strategisk samarbeid med utvalgte universiteter og institusjoner i utlandet som støtter opp om hovedsatsingene. I tillegg er det viktig å videreutvikle alliansen med de nye universitetene i Norge, samt Universitetet i Tromsø.

Prekubator TTO er Technology Transfer Office for alle offentlige forskningsmiljøer i Rogaland, dvs. organisasjon for kommersialisering av forskningsresultater. Her blir det foretatt en bearbeiding og vurdering av nye ideer og innovative løsninger. Det kommer årlig inn om lag 50-60 ideer, som i snitt fører til 20 verifiserings- og kommersialiseringsprosjekt, og om lag 5 nye selskapsetableringer.

IRIS Forskningsinvest AS (FI) har ansvaret for å drive frem kommersialiseringen av F&U. Det foregår i et samarbeid med Prekubator TTO. FI har i dag en portefølje av 16 selskaper som hovedsakelig representerer fagområdene energi og industriell

bioteknologi. Disse selskapene er store oppdragsgivere ved IRIS gjennom kjøp av F&U-tjenester.

4.3 Stavangers styrker som universitetsby

Stavanger har gode muligheter til å videreutvikle seg som universitetsby. Regionens arbeidsmarked og næringsliv med høy kompetanse gir utfordringer og muligheter for studenter og forskere til både relevant praksis og forskning. For studentene er det gode utsikter til relevant arbeid med høyt lønnsnivå i etterkant av studiene, og en studenttilværelse i Stavanger gir muligheter til å bygge opp nyttige profesjonsnettverk.

Det er mange karrieremuligheter i regionen, og svært mange av studentene blir i Rogaland etter fullført utdanning. En kandidatundersøkelse fra 2011 utført av TNS Gallup for UiS, viser at 94 % av UiS-studentene var i relevant arbeid innen 6 mnd. Mens 63 % av studentene hadde Rogaland som hjemsted før påbegynt studium, var det hele 80 % med bosted i Rogaland etter studiene. Dette viser at UiS virker rekrutterende og er en viktig leverandør av høyt kvalifisert arbeidskraft til regionen.

Stavanger regionen er for tiden preget av et høyt aktivitetsnivå og stor etterspørsel etter arbeidskraft. Over tid har regionen hatt den laveste arbeidsledigheten i landet. Dette forventes å vare ved i overskuelig fremtid pga. fortsatt store investeringer på norsk sokkel. For arbeidsgiverne har stor etterspørsel etter kvalifisert arbeidskraft ført til en kontinuerlig konkurranse om kompetanse både mellom og internt i offentlig og privat sektor.

UiS utdanner et betydelig antall kandidater innen de kompetanseområder regionen har særlig behov for. På flere fagfelt har

UiS høy faglig kompetanse og tilbyr en utdanning som er blant de beste i landet. Det er et godt samspill mellom UiS, næringsliv og vertskommune, noe som kan gi godt grunnlag for videreutviklingen av universitetet og universitetsbyen.

Stavanger er en internasjonal by med en rekke store internasjonalt orienterte virksomheter. Regionen har et stort innslag av utenlandsk arbeidskraft fra en rekke land. Det er lagt vekt på å legge rammebetingelsene til rette for at internasjonalt næringsliv skal ha gode vilkår, bl.a. ved å tilby internasjonale skoler av høy kvalitet. UiS har et økende innslag av internasjonale studenter.

Målinger viser at Stavanger-regionen over flere år har scoret høyt på indikatorer som viser evne til innovasjon og nyskaping. Området er kjent for sin gründerkultur og evne til å legge til rette for fremveksten av nye levedyktige selskaper. Mange av disse har vokst til å bli av internasjonal størrelse med produkter som ligger i verdenstoppen innenfor sine felt.

Det er en økende bevissthet rundt studentbyen, med sterk vilje til å tilrettelegge for trivsel og gode betingelser som gir grunnlag for at flere vil velge Stavanger som studiested. Campusområdet er i sterk utvikling og vekst, noe som gir muligheter for å tilrettelegge nye møteplasser, aktivitetstilbud og ulike trivselsfunksjoner.

I norsk målestokk er Stavanger en storby, men byen har samtidig et preg som gjør at mange opplever at den har passe størrelse for studenter. Byen har det meste av tilbud som finnes i større byer. Det er i den sammenheng viktig å nevne at det har blitt etablert en rekke nye kultur og opplevelses tilbud i de senere år, i tillegg til de mange tilbudene som finnes i naturen.

Forus spiller en særlig rolle i og med dette området har utviklet seg til regionens

suverent største arbeidsplass med 40 000 arbeidsplasser, og stadig flere internasjonale, kunnskapsbaserte bedrifter. Det finnes et betydelig potensiale i nærheten mellom disse miljøene og utdannings- og forskningsmiljøene på Ullandhaug.

4.4 Stavangers utfordringer som universitetsby

Stavanger er en ung universitetsby, og har således ikke bygget opp et nasjonalt omdømme på samme måte som de eldre universitetsbyene med lange tradisjoner. Det tar tid og ressurser å bygge opp omdømme som en attraktiv universitets- og studentby. Dette arbeidet er godt påbegynt.

Norges nyeste universiteter - Universitetet i Stavanger, Universitet i Agder og Universitetet i Nordland - endret status fra regionale høyskoler til universitet på 2000 tallet. Som statlige høyskoler har de nevnte institusjonene historisk hatt andre rammevilkår enn de etablerte universitetene og vitenskapelige høyskolene. Dette gjelder spesielt forskningsfinansiering og tilførsel av stipendiatstillinger, men det gjelder også oppbyggingen av utdanningskapasiteten. De nye universitetene har med sine særpreg en mulighet til å styrke den nasjonale forskningen generelt og i profesjonsfagene spesielt. Det er derfor et særskilt behov for å øke de statlige bevilgningene, herunder stipendiatstillingene til disse universitetene.

Den statlige finansiering av universitetssektoren bærer preg av at de tradisjonelle universitetene har en relativ større andel av ressursene enn de nye universitetene. Universitetsstrukturen i Norge er av en slik karakter at det tar lang tid å endre eksisterende finansieringsmodeller eller få økte statlige bevilgninger, og dette begrenser mulighetene for å bygge opp omfanget av studietilbud ved Universitetet i Stavanger i tråd med etterspørselen i arbeidsmarkedet. Dette gjør det svært utfordrende å få til

raske endringer i utdanningstilbudet tilpasset Stavanger-regionens store behov for arbeidskraft med høyere utdanning.

Stavanger-regionen har i økende grad blitt et pressområde på grunn av sterk befolkningsvekst inklusiv stor tilflytting. Dette gir seg utslag i høye priser på bolig- og leiemarkedet. For studenter som kommer flyttende til byen er et presset boligmarked ekstra utfordrende, ettersom Stavanger har langt færre studentboliger å tilby enn andre universitetsbyer. Boligmarkedet slår også negativt ut i forhold til rekruttering av undervisnings-personell. Mangel på boliger er videre en utfordring for gjestende studenter og forskere. Av samme grunn har ikke UiS muligheter til å ta inn et ønsket antall utenlandske studenter som er kvalifisert.

Energibransjen dominerer i kampen om de gode hodene og arbeidskraft i regionen. Dette går ofte ut over rekruttering til andre bransjer, noe som også gjelder rekruttering av forskere og annet utdannings-personell til universitets- og høyskolesektoren.

Presset i Stavangerregionen fører også til utfordringer i transportsektoren. For studentene slår det særlig negativt ut mht. kollektivtransporten til og fra Universitetssområdet på Ullandhaug. Det meldes om kø-utfordringer for bussene, mangelfullt rutetilbud og utilstrekkelig transportkapasitet i rushtidene.

Noe av det som kjennetegner et universitet er bredden i fag det utdannes og forskes i. Det er naturlig at fagmiljøer knyttes til energimiljøene vektlegges. Det er allikevel en utfordring at det ikke skjer på bekostning av humanistiske fag. Stor faglig ensartethet vil påvirke både studenter og utdannings- og forskningspersonell som søker til regionen, og det vil være behov for robuste fagmiljøer innen et spekter av humanistiske fag.

Regionen har gjort store investeringer i kultursektoren både gjennom kulturhovedstadsåret Stavanger 2008 og gjennom nybygg. Samtidig finnes det verken kunsthøyskole eller eget fakultet for kunstneriske fag på linje med Bergen, Oslo, Trondheim og Tromsø. Det er lagt et godt grunnlag gjennom Bjergstedvisjonen til å utvikle dette perspektivet. Bjergsted har potensial som campusområde for kunstneriske fag, som et sted hvor det finnes gode muligheter for å utvikle fagmiljøene gjennom den kompetanse allerede finnes i dag.

Studentmiljøet i Stavanger preges av at relativt mange studenter er fra regionen og bor hjemme. Hjemmeboende studenter har etablerte nettverk / familie som gjør at de ikke deltar like aktivt som tilflyttere i studentlivet utover forelesninger og det obligatoriske. Dette er en utfordring i utviklingen av et sterkt og engasjert studentmiljø. Det har videre fra ulikt hold blitt pekt på at studentmiljøet er lite synlig med sitt engasjement i offentligheten i forhold til andre byer, og at de i for liten grad preger byen. Dette kan skyldes en kombinasjon av at mange bor hjemme, og at stavangerstudenten er en godt integrert del av bysamfunnet for øvrig.

Byen og regionen gjenspeiler ikke i tilstrekkelig grad at Stavanger er en universitetsby. Studentene kan trekkes mer aktivt inn i ulike sammenhenger - eksempelvis planprosesser, utviklingsarbeid, utforming av tiltak, mv. Videre kan det utvikles mer målrettet informasjon til studenter som målgruppe. Det tas ofte for gitt at studentene skal vite om hva som skjer og hvilke muligheter regionen tilbyr. Eksempelvis kan en stille spørsmål om vi har god nok informasjon og tilrettelegging også på engelsk til en voksende gruppe utenlandske studenter. Det er i tillegg en utfordring å integrere internasjonale studenter, forskere og annen arbeidskraft generelt i universitetsbyen.

Rabattordninger for studenter i Stavanger-regionen kan bli bedre. Eksempelvis har studentene ofte ikke råd til å benytte seg av regionens mange kulturtilbud, ettersom det ikke er etablert gode nok rabattordninger for studenter.

Campusområdet på Ullandhaug kan bli en viktig attraksjon og tiltrekningskraft overfor nye studenter. Området er under utvikling, men foreløpig mangler en rekke viktige tilbud. Eksempelvis kunne tilbud som helsehus, dagligvarehandel og hotell på campusområdet gitt området mer liv ut over vanlig arbeidstid, samtidig som det representerer tilbud som savnes i dag.

Samarbeidet mellom de ulike institusjoner som arbeider innen høyere utdanning i regionen og andre kompetanseaktører som er etablert til Ullandhaug kan styrkes. Nærmere samarbeid mellom aktørene har et potensiale bl.a. gjennom økt synliggjøring nasjonalt og bedre muligheter for å nå fram i konkurransen om nasjonale og internasjonale forskningsmidler.

Foto: SiS

DEL 2

Universitetsbyen Stavanger – visjon, mål og strategier

Karpe Diem i Stavanger konserthus. UiS 40 års jubileumskonsert 2012. Foto: SIS

5 Visjon

Stavanger skal være en av landets mest attraktive universitetsbyer

Stavanger kommune vil fremstå som landets beste vertskommune. Visjonen er å legge forholdene til rette for at Stavanger blir en foretrukket studentby.

Visjonen bygger på at Stavanger har fortrinn å bygge på som universitetsby innen en rekke områder. Dette er basert på noen kvaliteter en ønsker skal forbindes med byen som et attraktivt sted å studere, bo og etablere seg. Disse fortrinnene er viktige utgangspunkt i det langsiktige arbeidet med å bygge omdømmet til universitetsbyen. Følgende fortrinn legges til grunn:

5.1 Universitetsbyen med nært samarbeid med arbeidslivet

Det er historisk nært og godt samarbeid mellom UiS / andre høgskoler, Stavanger kommune og regionens næringsliv. Omdømme som universitetsby skal knyttes til regionens karrieremuligheter i arbeidsliv, forskning og undervisning og hvilke muligheter dette gir som student. Universitetsbyen Stavanger skal være unik på samarbeidsrelasjoner til næringslivet i norsk og internasjonal sammenheng.

5.2 En intim universitetsby med storbyens natur- og kulturtilbud

Stavanger har fortrinn som en intim universitetsby, med de fleste av storbyens fasiliteter og mangfold innen aktivitets-, kultur- og uteliv. I tillegg har regionen mange muligheter for allsidige naturopplevelser gjennom et bredt natur- og opplevelsestilbud med stort potensiale for å tiltrekke seg studenter og forskere.

5.3 En moderne og innovativ universitetsby

Regionen er kjent for å være innovativ og nyskapende både nasjonalt og internasjonalt. Med utgangspunkt i en universitetscampus som er under oppbygging, med stort utviklingspotensial og sentral plassering, som inneholder studentboliger, akademiske bygg, idrettsfasiliteter, studentrettede flerbruksbygg og randsoneaktivitet, ligger forholdene til rette for å fremstå som en moderne og innovativ universitetsby både i undervisning, forskning og i samarbeidet med arbeidslivet generelt.

5.4 En internasjonal universitetsby

Stavanger har mange internasjonale relasjoner med virksomheter og personer fra hele verden sterkt til stede. Å bygge omdømme som en universitetsby med et internasjonalt fokus vil kunne styrke både regionen, utdanningsinstitusjonene og næringslivet generelt.

Meldingen går nærmere inn på sentrale felt som er viktige for å realisere visjonen. Disse er omtalt i de etterfølgende kapitler.

Foto: Morten Berentsen

6 Campusområdet Ullandhaug

6.1 Status

Universitetsområdet utgjør et område på Ullandhaug på ca. 1200 dekar, hvorav 146 dekar ligger i Sola kommune. Fra den første reguleringsplanen stadfestet et universitets-område på Ullandhaug, har det vært en sterk offentlig vilje til å forvalte området i tråd med intensjonene. Nyere planer har fulgt opp intensjonen om et universitetsområde, men forståelsen av formålet har etter hvert blitt utvidet til også å omfatte andre virksomheter som er etablert i området. Hensikten er at virksomheter som er lokalisert til universitetsområdet sammen med de akademiske aktørene innenfor universitetsområdet, skal gjensidig styrke hverandre og gi grunnlag for et sterkt vekstmiljø for undervisning, forskning og innovasjon. Per i dag er mindre enn en tredjedel av arealene innenfor universitetsområdet tatt i bruk til universitets- eller randsonemål.

Bebyggelsen innenfor universitetsområdet bærer preg av en fragmentarisk utvikling og det savnes en bedre samordning mellom de ulike deler av området. Dette gjelder også for plassering av fellesfunksjoner som nærservice, sosiale funksjoner for studenter og ansatte, samt andre identitetsskapende tiltak. Det er et behov for å styrke prinsippene for den fysiske organiseringen av bebyggelsen, plasser og vegger i området.

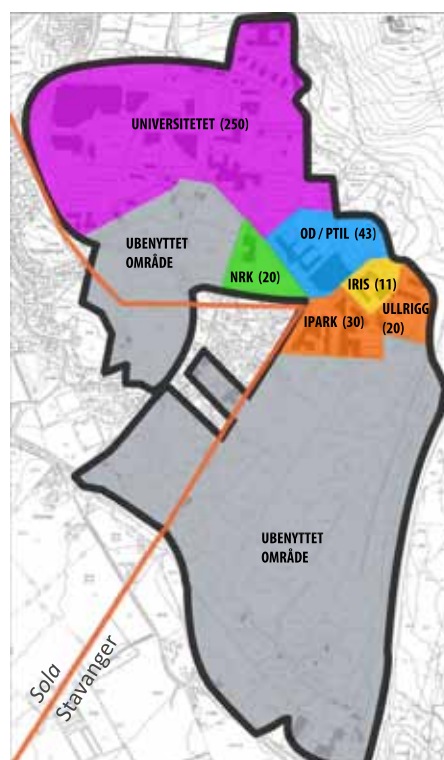
Gjennom en ny områdeplan vil man sikre en best mulig utnyttelse av arealene, samt en optimal samordning mellom de ulike funksjonene innen universitetsområdet.

*Illustrasjonen viser dagens bruk av området.
Tall i parentes angir areal i dekar*

Eiendommene på universitetsområdet er per i dag spredt mellom en rekke eiere. De fleste av disse er offentlige eller halv-offentlige, mens noen er private. Det er viktig at ikke eiendomsforholdene i seg selv er premissgivende for utviklingen innenfor universitetsområdet eller for kvaliteten på bomiljø for studentene innenfor universitetsområdet.

Randsonevirksomhetene utgjør i dag rundt 35 % av de bebygde arealer innenfor universitetsområdet. Med den veksten som er skissert frem mot 2040 vil randsonevirksomhetens andel av de bebygde områder øke. Blant randsonevirksomhetene er I-park, Petroleumstilsynet, Oljedirektoratet, IRIS, Måltidets Hus og NRK de mest sentrale.

Ved en eventuell flytting av Stavanger Universitetssjukehus er ett av alternativene at SUS lokaliseres til randsonen av Universitetsområdet. Ledelsen ved UiS deltar i

arbeidsgruppen som vurderer ulike alternativer for en eventuell flytting av SUS.

6.2 Mål

- Universitetsområdet skal utvikles etter en helhetlig modell som skal styrke universitetsfunksjonen og gjøre området til Norges mest moderne og komplette campus
- Fastsette tydelige og forutsigbare rammer for den fremtidige utviklingen av universitetsområdet

6.3 Strategiske grep

- Områdeplanene skal utvikles i et samarbeid mellom Stavanger og Sola kommuner og ferdigstilles innen 2014. Planinnholdet skal underbygge visjonen for universitetsbyen Stavanger og legge føringer for utviklingen av området som gir grunnlag for raskest mulig oppbygging av en attraktiv universitetscampus på Ullandhaug
- Forenkle eierforholdene for å skape en mer helhetlig utbygging av campusområdet
- Stimulere til videre utbygging og fysisk utforming som tilrettelegger for flere møteplasser både for studenter og mellom institusjoner, mer samhandling og økt trivsel på campusområdet
- Legge til rette for at UiS fysisk kan utvikle seg i henhold til de ambisjoner for vekst som blir definert
- Mindre utvidelser gjennom justering av plangrense for universitetsområdet gjennomføres i kommuneplansammenheng

- Det legges til grunn en høy urbaniseringsgrad der bestemmelser om økt høyde og tomteutnyttelse legges frem som en del av områdeplanen
- Det identifiseres tomteareal til minst 1500 boliger innen 2020, og 3000 på lengre sikt (2040).
- Stimulere og legge til rette for at det på søndre del av campus lokaliseres virksomheter sine forskningsavdelinger og – miljøer.

6.4 Konkret oppfølging

På bakgrunn av strategier som foreligger innen tema campusutvikling foreslås følgende punkter til oppfølging:

1. Områdeplanen

For den fysiske utviklingen av universitetsområdet, vil den nye områdeplanen være det sentrale redskapet for å sikre den ønskede utviklingen av området. Planen vil være et juridisk bindende dokument som gir rammer for arealbruken. Gjennom planen legges føringer som styrker de fysiske strukturene, sikrer en god funksjonsblanding og en god bymessig utvikling av området. Gode uteområder og fellesområder for studenter er viktige kvaliteter som vil bli ivaretatt i planen. Områdeplanen utarbeides i samarbeid med Sola kommune og planlegges ferdigstilt i løpet av 2014. Planen vil utrede hvordan hele universitetsområdet skal utformes og disponeres med plassering av studentboliger, undervisningsbygg / andre bygg, vegger, sykkel- og gangstier, parkering, åpne plasser, mv. I den forbindelse vurderes det også hvilken betydning tilstøtende arealer til universitetsområdet kan ha.

Foto: Kaj Lea

2. Eiendomsforhold

Stavanger kommune vil i samarbeid med Sola kommune, Rogaland Fylkeskommune, Universitetsfondet og andre sentrale aktører for utviklingen av Universitetsområdet, sette i gang et arbeid for å avklare og forenkle eiendomsforholdene på universitetsområdet, med bl.a. fokus på hvilken rolle det offentlige kan ha for å sikre langsiktige og hensiktsmessige løsninger.

Arne Rettedals hus under oppføring. Foto: UiS

Foto: Siv Egeli

7 Transportløsninger for universitetsbyen

7.1 Status

Gode, effektive og rimelige transportløsninger er av stor betydning for videreutvikling av universitetsbyen Stavanger. UiS er et regionalt målpunkt for transport som må ha god tilgjengelighet med kollektivtransport i flere retninger og mot flere kollektivknutepunkt og sentrale bolig- og næringsområder, for at studenter og ansatte skal nå effektivt ut i regionen. I dag er det for få avganger i enkelte retninger og koblingen sørover med knutepunkt i Jåtåvågen er ikke utnyttet fullt ut. I rushtiden er kapasiteten på bussene utilstrekkelig, og det kan oppstå store forsinkelser på grunn av redusert fremkommelighet på enkelte strekninger, som for eksempel Kannikgata og ved sykehuset. God fremkommelighet gjennom egne kollektivfelt eller annen form for kollektivprioritering fra Stavanger sentrum og andre kollektivknutepunkt til campusområdet på Ullandhaug er nødvendig for å kunne tilby en effektiv og forutsigbar kollektivtransport.

Universitetets sentrale plassering i storbyområdet tilsier at det er et potensial for økning av reiser med sykkel til UiS. Utfordringene ligger blant annet i den fysiske utformingen av sykkelnett, som ikke er godt tilrettelagt mot UiS. Sykkelstamveien, som er under planlegging vil bedre tilgjengeligheten med sykkel til UiS fra nord og sør. I tillegg er det mangel på gode garderobeanlegg for syklende ved UiS.

Biltilgjengeligheten til universitetet er i dag god, samtidig som kollektivtilbudet oppleves som utilstrekkelig for mange. Av alle universiteter i Norge har Universitetet i Stavanger høyest parkeringsandel. Det er i

dag et stort antall gratis parkeringsplasser i form av spredt flateparkering. Dette opptar store arealer.

Felles parkeringsanlegg er mer arealeffektivt og frigjør areal til annen bruk. Fremtidig organisering av parkering i fellesanlegg og kapasitet for parkering er et tema som må inngå i diskusjonen om transportløsninger og videre utbygging av universitetssområdet.

Stavanger kommune deltar aktivt i utredningsarbeidet med å finne kollektivløsninger i regionen, og transportløsninger til universitetsområdet må ses i den sammenheng. I tillegg til å legge vekt på å binde campusområdet sterkere sammen med Stavanger sentrum og resten av regionen, må kollektivløsningen, parkeringsløsninger og gangforbindelsene bidra til å strukturere selve universitetsområdet.

7.2 Mål

- Sykkel og kollektivtransport skal være et foretrukket reisemiddel til Universitetet
- Det etableres en prioritert kollektivakse med hyppige avganger mellom Stavanger Sentrum og Ullandhaug med gode tilkoblinger til viktige næringsområder og det øvrige kollektivsystem på Nord-Jæren.
- Biltrafikk til området begrenses, og bilparkering struktureres

7.3 Strategiske grep

- Sikre høy frekvens til campusområdet på Ullandhaug mht kollektivtilbud i flere reiseretninger, og god fremkommelighet gjennom egne kollektivfelt eller annen form for prioritering fra Stavanger sentrum og andre kollektivknutepunkt
- Tilrettelegge for bedrede sykkelruter av høy standard fra flere retninger mot UiS
- Synliggjøre sykkel som et alternativt reisemiddel til og fra universitetsområdet gjennom sykkelparkering med høy kvalitet og informasjon om garderobeforhold og sykkelruter til og fra UiS
- Tilrettelegge for korte og gode gangforbindelser inne på universitetsområdet generelt, og særlig mot holdeplasser for kollektivtransport og viktige gangforbindelser til og fra området
- Felles organisering av parkering for hele universitetsområdet

7.4 Konkret oppfølging

På bakgrunn av strategier som foreligger innen tema transportløsninger foreslås følgende punkter til oppfølging:

1. Avklare hovedruter for kollektiv og sykkel til og fra Universitetsområdet

I tilknytning til arbeidet med revidering av kommuneplan for Stavanger kommune vil en utrede og avklare trasévalg for nye hovedruter for kollektiv og sykkel til og fra universitetsområdet, som samtidig ser helhetlig på hvordan området kan knyttes bedre opp til kollektiv og sykkelnett i hele regionen.

2. Sykkelsatsing for studenter og ansatte på Universitetsområdet

Plan 2439, reguleringsplan for Sykkelstamvegen for delstrekningen Sørmarka til Smeaheia pågår og var til politisk førstegangsbehandling februar 2014. Planarbeid for neste delstrekning fra Sørmarka til Schancheholen har også

Sykkelparkering UiS. Foto: Nina C. Krogh

startet opp. Sykkelstamvegen vil bedre tilgjengeligheten med sykkel til UiS fra nord til sør. «Sykkelstrategi for Stavanger med handlingsplan 2011 – 2015» har satt opp en gjennomgang av hovedrutene mot universitetet som et tiltak i planen. UiS / SiS følger opp arbeidet for å stimulere til økt bruk av sykkel.

3. Bedre kollektivtilbudet til universitetsområdet

I arbeidet med Jærenpakke 2 vil Stavanger kommune sørge for å spille inn tiltak som bedrer kollektivtilbudet og fremkommeligheten til universitetet. Studentorganisasjonene oppfordres til å komme med innspill i den forbindelse.

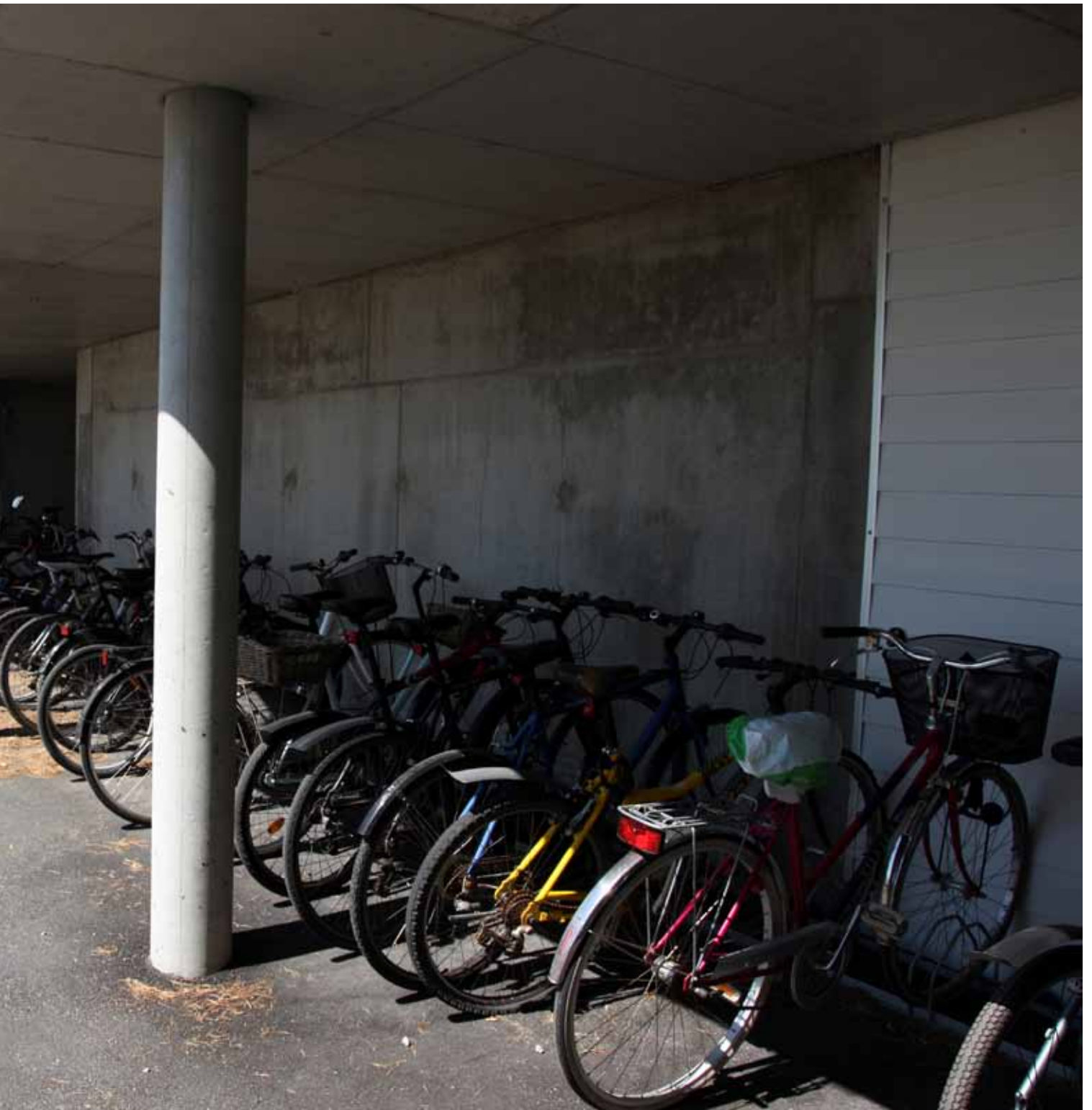

Foto: Siv Egeli

8 Studentboliger

8.1 Status

Boligsituasjonen for studenter i Stavanger er vanskelig, med svært høye leiepriser i det private markedet. Andelen studentboliger i forhold til antall studenter er relativt lav og vesentlig under landsgjennomsnittet. Slik statens tilskuddsordninger for studentboliger fungerer i dag, er det en forutsetning at studentsamskipnaden kan overta tomtegrunnen vederlagsfritt for utbygging av studentboliger.

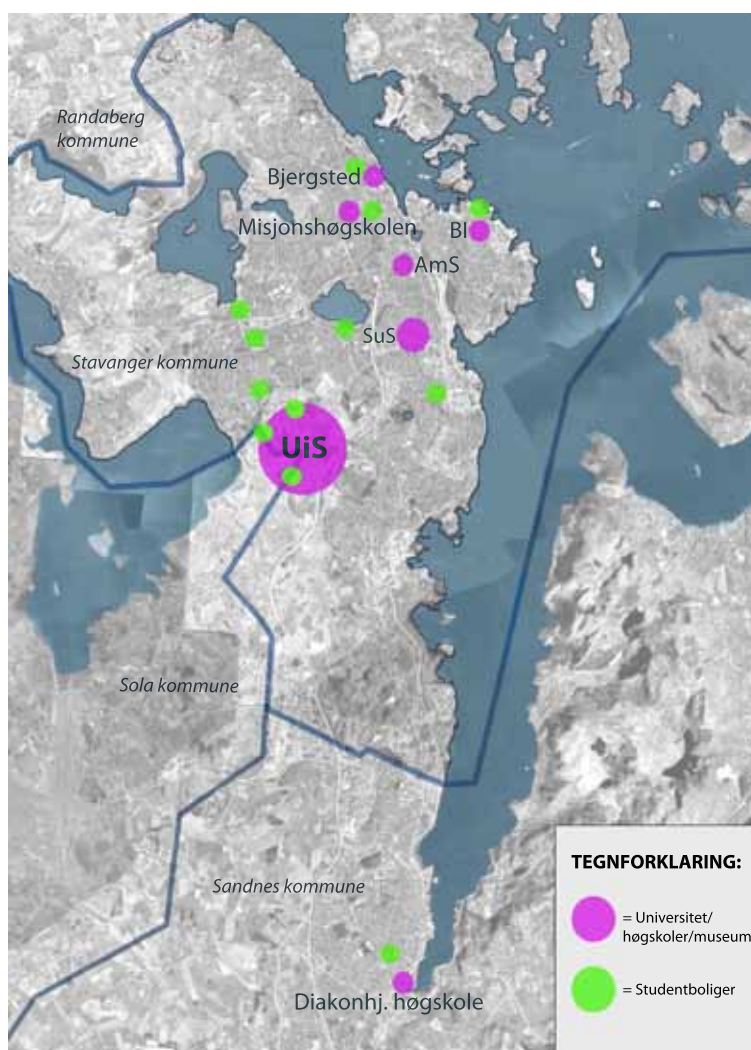
Studentsamskipnaden i Stavanger (SiS) har i de senere årene bygget en rekke nye studentboliger, hvorav flere er lokalisert innenfor universitetsområdet. Etter at siste trinn av Sørmarka studentboliger ble tatt i bruk i august 2013, vil SiS ha 1.537 boenheter. Dette gir en dekningsgrad på 15 %, som er ca 2 % lavere enn landsgjennomsnittet. Dersom en skal nå opp til en dekningsgrad på 20 % i 2020 og det legges til grunn et forventet studentantall på 13.500, må det bygges 1169 nye hybelenheter fram mot 2020. En vesentlig del av disse bør være lokalisert i tilknytning til universitetsområdet.

SiS sin brukerundersøkelse fra 2011 viser at 41 % av

Oversikt over lokalisering av studieplasser og studentboliger i byregionen

studentene bor i privatmarkedet, men at hver fjerde av disse ville ha foretrukket studentbolig. I tillegg bor 27 % av studentene hos foreldre/slekt. Flere av disse ville trolig bodd i studentbolig om de hadde fått tilbud om det.

Det er ifølge Universitetsfondets Visjon 2040 ambisjoner om å bygge 1600 studentboliger på campusområdet. Frem i mot 2020 er ambisjonen å bygge 1000 studentboliger i området, for å kunne nå målet om 20 % dekningsgrad på studentboliger i regionen.

Statens tilskuddsordninger gjelder kun permanente studentboliger med minst 40 års levetid som eies og drives av en student-samskipnad eller studentboligstiftelse. SiS vurderer likevel fortløpende leie av bygg og bygging av midlertidige studentboliger.

De prosjektene som er realisert på campus har i hovedsak vært på tomter som er overdratt vederlagsfritt fra Stavanger og Sola kommuner, eller fra Rogaland fylkeskommune. Andre tomteeiere i området kan ikke forventes å ville overføre eiendommer vederlagsfritt til SiS. Alternative modeller er makebytte av eiendommer, eller å integrere studentboliger i undervisningsbyggene. Det må i tillegg gjøres vurderinger av hvordan andre tomter SiS disponerer til studentboliger kan fortettes for å øke kapasiteten.

Dersom videre utbygging av studentboliger skal følge eksisterende modell, med statlig finansiering som hovedkilde for bygging av studentboliger, vil det være krevende å nå målsettingene som er satt. Nye modeller i kombinasjon med raske og enklere løsninger, er trolig avgjørende for å bidra til å løse boligutfordringene for studenter.

Stavanger kommune har i «Utbyggingsplan 2011 – 2015 for boliger» forutsatt at det må utarbeides en egen handlingsplan for studentboliger. Det er helt vesentlig for universitetsbyen at dette arbeidet følges opp og prioriteres. Bygging av studentboliger er også en god strategi for å bidra til økt boligbygging generelt, fordi det frigir andre boliger på leiemarkedet. Utbyggingsplanens forutsetning om en egen handlingsplan er forsterket og konkretisert i bystyrets vedtak i forbindelse med «Handlings- og økonomiplan for 2013 – 2016», med et eget punkt om at kommunen vil forskottere studentboliger, i første omgang 200 boliger.

Handlingsplanen for studentboliger skal utarbeides i samarbeid med SiS. I dette arbeidet vil det være relevant å trekke inn både Sola og Sandnes kommuner i tillegg til fylkeskommunen. I tillegg til å vurdere aktuelle tomter og områder for bygging av studentboliger er det behov for å vurdere nye konsepter som er rimelige, samtidig som de er sosialt- og miljømessig bærekraftige.

8.2 Mål

- Det skal være en dekningsgrad på studentboliger i Stavanger på minimum 20 % innen 2020
- Det må avsettes tilstrekkelig tomteareal for utvikling av gode boligmiljøer for studenter, både innenfor campusområdet og andre steder i kommunen / regionen

8.3 Strategiske grep

- Bygging av flere studentboliger er en prioritert oppgave. Det skal utarbeides en egen handlingsplan for studentboliger i Stavanger i regi av Stavanger kommune. Planen skal foreslå konkrete tiltak med sikte på å oppfylle målet om 20 % dekningsgrad innen 2020.
- Områdeplanen må avklare hvilke tomtearealer som er hensiktsmessige for studentboliger på campusområdet, og legge til grunn at det skal kunne etableres 1500 studentboliger i første fase, innen 2020, og videreutvikle til 3000 på lengre sikt (2040).
- Vurdere muligheter for at eksisterende områder for studentboliger utenom campus kan videreutvikles og fortettes – andre steder i kommunen / regionen.

- Kartlegge mulige nye områder for bygging av studentboliger.
- Søke samarbeid med vertskommunene i andre universitetsby-regioner for å få forbedret den statlige finansieringsordning for studentboliger.

8.4 Konkret oppfølging

På bakgrunn av strategier som foreligger innen tema studentboliger foreslås følgende punkter til oppfølging i et videre arbeid:

1. Sikre hensiktsmessige tomtearealer for plassering av studentboliger på campusområdet

I områdeplanen vil en gjennomføre disposisjonsanalyser som sikrer at en kan plassere 1500 nye studentboliger innen 2020, og videreutvikle til 3000 på lengre sikt i den nordlige og midtre delen av campusområdet. på lengre sikt. Rogaland fylkeskommune har på kort sikt stilt en eiendom innenfor universitetsområdet på 7,5 dekar til rådighet for Studentsamskipnaden. Hensiktsmessig plassering av studentboliger i et helhetlig bilde vil være et sentralt tema i områdeplanen. Det er i denne sammenheng viktig å se på muligheter også ved tilgrensende arealer til det som er definert som dagens universitetsområde. Arealer i Sola kommune er særlig viktige i denne sammenheng.

2. Avklare mulige tomter for studentboliger i andre deler av Stavanger og regionen

Stavanger kommune har vedtatt å forskuttere for bygging av inntil 200 nye studentboliger og dette vedtaket følges opp i kommunen. Studentsamskipnaden er i gang med utredninger for å øke antall studentboliger i andre områder av byen og regionen.

3. Langsiktige planer for studentboliger

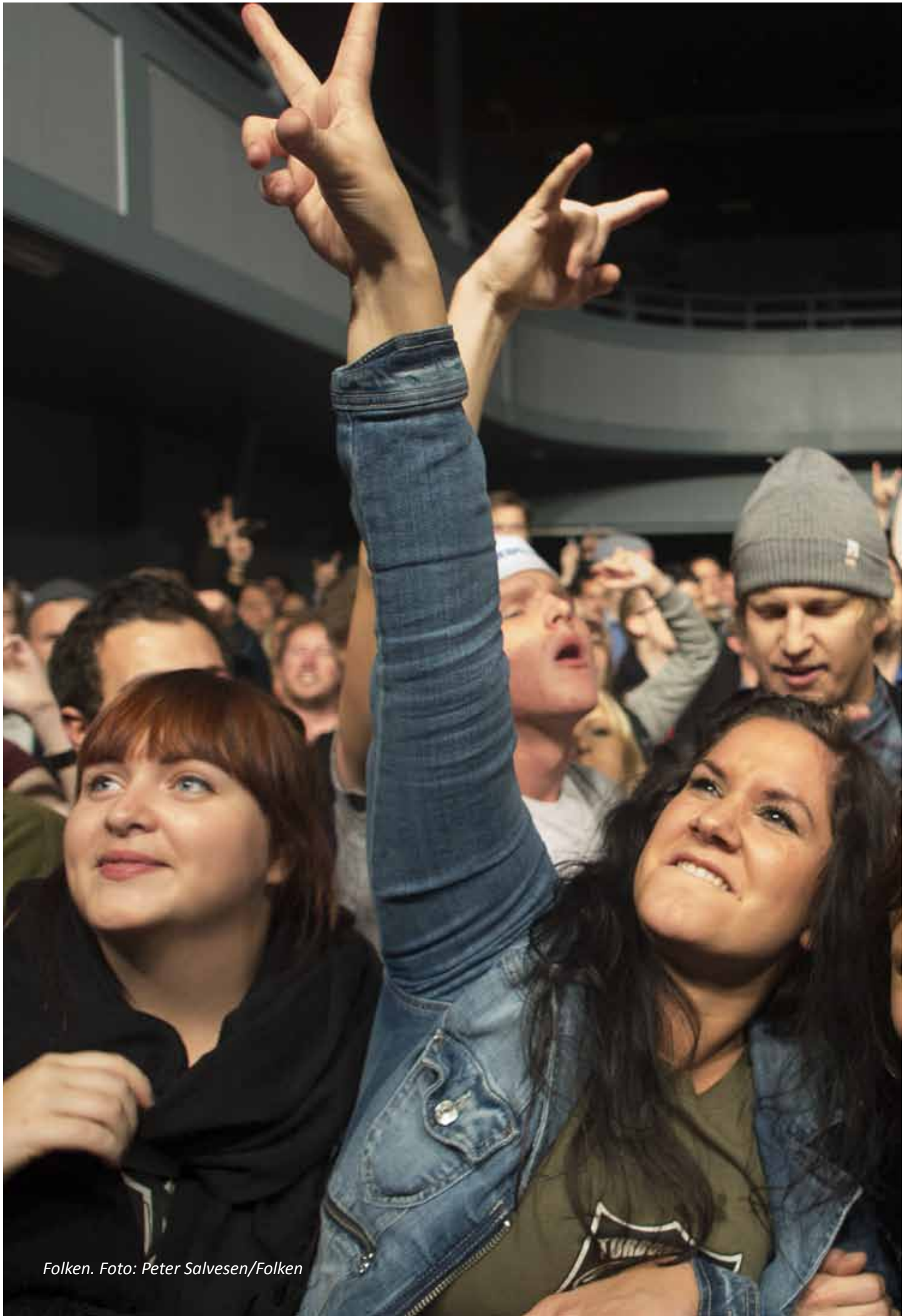
SiS vil i samarbeid med Stavanger kommune og nabokommunene utarbeide en handlingsplan for bygging av studentboliger som omhandler tiltak for å nå 20 % dekningsgrad innen 2020, samt utvikling av rimelige konsepter som samtidig er sosialt- og miljømessig bærekraftig. Det må identifiseres tomteareal til studentboliger også i nabokommunene der det er hensiktsmessig.

4. Vurdere alternative modeller for finansiering av studentboliger

Alternative finansieringsmodeller til dagens ordning skal utredes. Stavanger kommune vil i samarbeid med SiS ta initiativ til å vurdere nye modeller for raskere og mer omfangsrik utbygging av studentboliger. Modellene kan omfatte alternativer for både finansiering, eierskap og drift av studentboliger.

Foto: Siv Egeli

Folken. Foto: Peter Salvesen/Folken

9 Studenttrivsel

9.1 Status

Der er stadig sterkere konkurranse om å trekke til seg studenter til universitet og høyskoler nasjonalt og internasjonalt. I dette bildet er studenttrivsel en viktig faktor og det er av stor betydning at Stavanger fremstår som en attraktiv universitets- og studentby hvor studenter trives. Studentene skal ha en god opplevelse av å studere i Stavanger. Trivsel er sammensatt av en rekke faktorer, som gode utdanningsforhold med tilhørighet til fakultet og fagmiljø, gode og egnede boliger, godt utviklet kollektiv- og transportsystem, og ikke minst fritidstilbud, helse, kulturliv og sosiale forhold.

Slik sett er det viktig å understreke at studenttrivsel står i sterk relasjon til de øvrige temaområdene som meldingen omhandler, spesielt primære behov som bolig- og transportutfordringer er viktige og sentrale forutsetninger for studentenes opplevelse av trivsel.

Det er etablert kontaktmøter mellom studentene, representert ved studentorganisasjonene, og den politiske ledelse i Stavanger kommune. Formålet er å gi studentene direkte adgang til å fremme synspunkter og forslag til tiltak og samarbeid. Formen på dette samarbeidsorganet kan vurderes med sikte på å styrke studentenes kontakt og påvirkningsmuligheter overfor politiske organer.

Mens studentbyene Bergen, Trondheim og Oslo har flertall av tilreisende studenter fra hele landet som selv må bidra for et sosialt nettverk gjennom engasjement og aktiv deltakelse i studentmiljø, politikk og studentkultur, har Stavanger en større andel

lokale hjemmeboende. Dette er studenter som allerede har sin lokale tilknytning gjennom miljø og sosiale nettverk. Flere av disse er imidlertid med i studentenes sosiale og faglige aktiviteter på sin fritid. Samtidig ser vi stadig flere voksne / etablerte studenter og studenter med barn. Det har aldri skjedd mer på campus på Ullandhaug enn det gjør i dag. Det viser alle medlemstall i organisasjoner som er med på å skape studentmiljøet i Stavanger.

Studentenes hus er blitt en sentral møteplass og huser blant annet organisasjonene StOr og 20 andre foreninger og organisasjoner med UiS. Fadderordningen er en viktig bit av arbeidet StOr gjennomfører ved semesterstart, og aktiviteten på studentenes hus er økende og det er i ferd med å bli det sosiale møtestedet på campus.

Hovedtyngden av studentene er til daglig ved de store utdanningsinstitusjoner i Stavanger – UiS, BI og Misjonshøgskolen, og av disse holder de aller fleste til på Ullandhaug. Campus er nå blitt et eget samfunn på Ullandhaug, med stor aktivitet på dagtid og økende tilstedeværelse og tilbud også på kveldstid. Antall linjeforeninger og studentorganisasjoner har vokst betraktelig de siste årene og er viktige fritidstilbud og sosiale miljøer som drives av og med studentene selv. Studentenes hus er blitt en sentral møteplass og huser blant annet organisasjonen StOr. Fadderordningen er en viktig bit av arbeidet, samt utvikling av linjeforeninger og studentorganisasjoner. Dette er viktige fritidstilbud og sosiale møteplasser som drives av og med studentene selv.

Styrking av campus på Ullandhaug kan

være en utfordring mht. studentenes nærhet og synlighet i sentrum. Det behøver imidlertid ikke være noen motsetning mellom videreutvikling av campus med kultur- og aktivitetstilbud, samtidig som universitets- og studentkulturen blir en mer aktiv og synlig del av byen.

Stavanger sentrum har i dag et sterkt fagmiljø i Bjergsted kulturpark rundt institutt for musikk og dans, et kraftsenter for kunst og kultur. I tillegg har Misjonshøgskolen og BI egne sosiale funksjoner og studentersamfunn på hvert sitt område nært sentrum av Stavanger.

Studentersamfunnet Folken har i 25 år fungert som studentenes sentrumshus og kjerne for studentkultur. Folken er samtidig blitt et høyt respektert konsertsted med to scener til disposisjon. Gjennom frivillighet kan man delta i musikkforening, filmklubb, teatergruppe, kunstklubb med mer, men også lære og bidra i større profesjonelle konsertproduksjoner. Folken har i tillegg ansvar for å koordinere studentenes egen festival UGÅ som gjennomføres årlig. Det er behov for oppgradering av Folken, samtidig som en har behov for andre møteplasser for studentene. Studentenes krav til et studentersamfunn er imidlertid skiftende og Folken står selv overfor utfordringer i å ivareta og opprettholde sin posisjon som studentenes sentrumshus og knutepunkt for studentaktiviteter i sentrum.

Andre studentorganisasjoner som er viktige for studentbyen er studentidrettslaget (Stil), som har en stor medlemsmasse og et økende aktivitetsnivå. Det er allerede i dag mangel på lokaler for medlemmene. SiS sportssenter ligger på campus og sports-senteret er fullt hele året, blant annet fordi Stil har vokst kraftig de siste årene. Sports-senteret har et bredt tilbud innen trening og med gode fasiliteter og er svært viktig for studentmiljøet i byen.

Studentenes helsetilbud i Stavanger blir i stor grad tilrettelagt og ivaretatt av SiS. Undersøkelser viser at de fleste studentene

trives godt og er ved god helse, men 10-15 prosent sliter med fysiske eller psykiske plager. Studenthelsetilbudet består i dag av tre psykologer og en helsesøster som er tilgjengelig for alle studenter ved høgskoler og universitet tilknyttet SIS. Tilbudene er gratis og representerer lavterskeltilbud uten henvisning fra fastlege eller lignende. Disse tilbudene er lokalisert på Ullandhaug campus.

SiS sportssenter ligger på Universitets-området. Sportssenteret har et bredt tilbud innen trening og er en viktig sosial møteplass for studentene.

9.2 Mål

- Stavanger skal være en attraktiv universitets- og studentby hvor studentene trives. Trivselen blant studenter skal være basert på gode tilbud, aktiviteter og muligheter knyttet til både universitetsområdet på Ullandhaug og sentrum av Stavanger.
- Studentene skal ha et helsetilbud som er blant de beste i landet.

9.3 Strategiske grep

- Stimulere til økt studenttrivsel i sentrum ved å tilrettelegge, synliggjøre og styrke et større mangfold av tilbud og sosiale funksjoner. Dette gjøres ved:
 - Bedre studentenes samarbeidsstrukturer på tvers av utdanningsinstitusjoner, og styrke kontakten med offentlige myndigheter.
 - Bedre tilgjengelighet og synliggjøring av tilbud. Gode rabatter for studenter er viktig. Det er behov for en samlet ordning for dette.
 - Styrke eksisterende og eventuelle nye studenttilbud i sentrum.
 - Stavanger kommune vil utvikle studentenes sosiale møteplasser med tilbud som kan gi økt trivsel, herunder bidra til utvidelse av Studentenes hus. Styrke Folkens rolle som studentenes sentrumshus og knutepunkt for studentaktiviteter, sammen med øvrige.

- Stimulere til økt studenttrivsel på campus Ullandhaug ved å:
 - Utvikle studentenes sosiale møteplasser med tilbud som kan gi økt trivsel.
 - Sikre en god og helhetlig utforming av campusområdet, med flere sosiale møteplasser, treningsfasiliteter, flerbruksarenaer mv.
 - Legge til rette for en mer levende campus hvor folk oppholder seg større deler av døgnet. NærserVICETilbud som matbutikk mv. må vurderes.
- Utvikle, styrke og synliggjøre helse-tilbudene ved å:
 - Videreutvikle og tydeliggjøre eksisterende helsetilbud, samt styrke finansiering av tilbudene.
 - Samlokalisere tilbudene av helsefunksjonene på campusområdet med fastleger, psykologer, helsesøster og andre helsetilbud.

9.4 Konkret oppfølging

På bakgrunn av strategier som foreligger innen tema studenttrivsel foreslås følgende punkter til oppfølging:

1. Etablering av et eget studentråd

Et stabilt kontakt- og møtepunkt etableres mellom studenter fra utdanningsinstitusjonene i Stavanger. Rådet gis et tydelig mandat, rolle og stemme i byen, og vil arbeide for felles interesser som tjener studentbyens trivsel på kort og lengre sikt. Hyppighet og sammensetning må vurderes. Egne kontaktmøter med folkevalgte og offentlige myndigheter vil bedres og videreføres. Følges opp av Stavanger kommune i samarbeid med studentorganisasjonene.

2. Utredning av sentrumstilbud/ funksjoner

For å styrke et mangfoldig tilbud i sentrum er det behov for å etablere leseplasser/ grupperom/ møterom/ spisesteder, mm. En vil videre se nærmere på Folkens rolle som studentenes sentrumshus og knutepunkt for studentaktiviteter, sammen med øvrige eksisterende og eventuelle nye studenttilbud i sentrum. Studentenes sentrumsalternativer

skal være et tilbud på tvers av utdanningsinstitusjoner og fagmiljøer, og slik sett danne en naturlig tverrfaglig/sosial møteplass for studenter i byen. Dette vil bidra til en synliggjøring av studentbyen. Følges opp av Stavanger kommune i samarbeid med studentorganisasjonene og SiS.

3. Utredning om felles studentinformasjon som omfatter tilbud og rabatter

Det må utvikles en samlet informasjonstjeneste som gjør dagens kultur- og fritidstilbud mer synlig og tilgjengelig for byens studenter. Ulike modeller må utredes, samt økonomi og driftsmodell må avklares. Det må være et bevisst forhold til reklamefinansiert materiale. Det må sikres at tilbudet strekker seg ut over og blir relevant for hele studentbyen, og kommer flest mulig studenter til gode. Utredes av SiS og StOr i samarbeid med Velferdstinget.

4. Tema studenttrivsel som en del av Områdeplanen for universitetsområdet

Det må tilrettelegges for et mer levende Campus større deler av døgnet. Stavanger kommune vil i arbeidet med områdeplanen, utrede hvordan campusområdet kan gis en god og helhetlig utforming, med sosiale møteplasser, hotell og konferansefasiliteter, treningsfasiliteter, uteidrettsanlegg, kafeer, kaffebarer, mv, - men også gode grønne uterom som sammen kan medføre en bedre trivsel og tilhørighet til campus Ullandhaug som område og tilholdssted. Det er viktig å stimulere til en behovsrelatert utvikling av ulike studentfunksjoner. Et mangfoldig innhold er det i stor grad studentene selv som må ta ansvar for og utvikle i samarbeid med StOr, SiS og UiS. Følges opp av Stavanger kommune som en del av arbeidet med områdeplanen.

5. Helsehus på Campus

For å styrke, tydeliggjøre og synliggjøre studentenes helsetilbud arbeides det for en samlokalisering av helsefunksjoner på Campus Ullandhaug. Følges opp av SiS.

Foto: Siv Egeli

10 Arbeidskraft og kompetanse

10.1 Status

Stavanger kommune er som vertskommune for Universitetet en viktig tilrettelegger og katalysator for å bidra til at byen tiltrekker seg nye studenter gjennom tilrettelagt infrastruktur og gode tjenester.

Det forventes sterk etterspørsel etter arbeidskraft med høyere utdanning i årene fremover. Utdanningsinstitusjonene i Stavanger har derfor en viktig funksjon i å utdanne høyt kvalifisert arbeidskraft og bidra til kompetanseutvikling i byen og regionen. Med en stor andel profesjonsrettede utdanninger og ingeniørutdanninger, er institusjonene en viktig kompetanseresurs for næringslivet og det offentlige som arbeidsgivere. Dette blir ytterligere aktualisert i en situasjon med stor mangel på høyere utdannet arbeidskraft, og stort behov for å rekruttere ansatte med høy faglig kompetanse.

For å stimulere til økte bransjemessige- og bedriftsinterne opplæringstiltak er det behov for å styrke regionens utdanningsinstitusjoner. Samarbeidet mellom utdanningsinstitusjonene og arbeidslivet bør videreutvikles og styrkes slik at regionen i størst mulig grad kan ta i bruk tilgjengelig kompetanse. Økt samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene og kommunen kan bidra til utvikling av kunnskapsbasert praksis og praksisbasert kunnskap.

Stavanger er en internasjonal by og regionen har et bredt arbeidsmarked med en rekke store og internasjonalt orienterte virksomheter. Stavanger har over tid lagt vekt på å ha de beste rammebetingelser for internasjonale virksomheter, bl.a. ved å tilby internasjonale skoler av høy kvalitet.

Den sterke veksten i Stavanger-regionen har i stor grad vært mulig gjennom en betydelig arbeidsinnvandring, en utvikling som vil fortsette og som det må legges til rette for. Økt kompetanse hos arbeidsinnvandrere knyttet til norsk språk- og arbeidskultur er imidlertid en utfordring, og det bør iverksettes tiltak som kan styrke dette.

Det er allerede et godt samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene, næringslivet og det offentlige i regionen. Det er viktig for videreutvikling av kompetansen og å få tilgang på ny høyere utdannet arbeidskraft til regionen at dette samarbeidet videreføres og forsterkes.

10.2 Mål

- Utdanningsinstitusjonene og regionens kommuner skal sammen stimulere til at regionen har nok tilgang på høyere utdannet arbeidskraft med relevant kompetanse.
- Regionen skal kjennetegnes av at nyutdannede kandidaters kompetanse anerkjennes og blir etterspurt i arbeidslivet.

10.3 Strategiske grep

- Etablere og videreutvikle samarbeidsarenaer mellom universitetet og arbeidslivet for å sikre attraktive og relevante studier gjennom å tilby attraktive praksisplasser og traineeordninger ved
 - bruk av arbeidslivet i undervisning
 - bruk av arbeidslivet i oppgaveskriving (masteroppgave/bacheloroppgave) gjennom bedriftsbesøk og «hospitering». Spesielt skal Stavanger kommune

- i samarbeid med universitetet tilby studenter mulighet for oppgaveskriving relatert til kommunens tjenester og oppgaver.
- Å styrke samarbeidet om grunnutdanning og ulike spesialpåbygginger
 - Å styrke utdanningsinstitusjonenes program for etter og videreutdanning tilpasset et kompetansebehov som vokser og er i stadig endring (EVU senter)
 - Å spisse tilbudet i etter- og videreutdanning til arbeidslivets behov gjennom bedriftsintern opplæring.
- Sikre tilgang på arbeidskraft
 - Arbeide for å øke utdanningskapasiteten innen sentrale kompetansegrupper – eksempelvis sykepleiere, ingeniører og pedagoger
 - Stimulere til at utenlandsk arbeidskraft trekkes til regionen og blir boende her.
 - Sikre at utenlandsk arbeidskraft gis språkkurs (norsk som arbeidsspråk).
 - Utvikle tilpassede kvalifiseringsstudier (f.eks. for sykepleiere, pedagoger og ingeniører).
 - Vektlegge forståelse av kultur og norsk arbeidsliv i utdanningen av fremmedspråklige.
 - Jobbe systematisk med styrking av kompetanse på alle nivå i opplæring (barnehage, grunnskole og videregående utdanning).
 - Arbeide for å utløse en større del av arbeidskraftreserven.
 - Bidra til et mer attraktivt universitet for å styrke studentrekrutteringen
 - Utvikle universitetets egenart, blant annet gjennom satsing og utvikling av profesjonsfag, tekniske fag og andre områder der universitetet har komparative fortrinn.
 - Gjøre fagutdanning mer attraktive blant annet ved å videreutvikle overgang mellom fagutdanning og universitetet

10.4 Konkret oppfølging

På bakgrunn av strategier som foreligger innen tema arbeidskraft og kompetanse foreslås følgende punkter til oppfølging:

1. Styrke samarbeidet mellom UiS og Stavanger kommune

Samarbeid mellom UiS og arbeidslivet er godt forankret i Råd for samarbeid med arbeidslivet og flere av strategiene i universitetsmeldingen er sammenfallende med handlingsplanen for samarbeid med arbeidslivet. For omdømmet til Universitetsbyen Stavanger er det viktig at informasjonsutvekslingen og samarbeidet som allerede eksisterer, synliggjøres internt og/eller eksternt. Videre samarbeid bør ta utgangspunkt i dette arbeidet.

Stavanger kommune vil i løpet av 2014 avklare hvordan samarbeidet kan videreutvikles, med prioritering innen fagområder som er nevnt i meldingen. Det skal i denne sammenheng etableres et system for oppgaveskriving, hospitering og praksis knyttet til kommunens virksomheter og avdelinger innen aktuelle fagområder der dette ikke allerede finnes.

2. Samarbeidsforum for etter- og videreutdanning

For å stimulere til at best mulig kvalifisert kompetanse er tilgjengelig gjennom etter- og videreutdanning, foreslås det opprettet et samarbeidsforum på tvers av utdanningsinstitusjonene og privat og offentlig næringsliv. Samarbeidsforumet skal ha som formål å bidra til at regionen har et variert og aktuelt tilbud om videre- og etterutdanning (kurs, utdanning og opplæringsprogram), inkludert tilbud om bedriftsintern opplæring. Det anbefales at en uavhengig organisasjon som Greater Stavanger tar initiativ til og leder dette arbeidet.

3. Sikre økt tilgang på arbeidskraft

I arbeidet med å sikre tilgang på arbeidskraft vil både utdanningsinstitusjonenes tilbud, fylkeskommunen og kommunenes tilrettelegging, stimulering og arbeid med opplæring og arbeidslivets tilrettelegging være viktig. Stavanger kommune har flere konkrete arbeid i gang som er med på å utløse arbeidskraftreserven. Prosjektet 'Større brukerfokus - mer heltid' vurderer ulike tiltak for å få flere medarbeidere til å jobbe i større stillingsstørrelser.

Stavanger kommune er forberedt på at en større andel av egne ansatte i fremtiden ikke har norsk som morsmål. Evnen til å bruke det norske språket skriftlig og muntlig er en forutsetning for å yte gode tjenester til pasienter og brukere, og for å kunne delta aktivt på arbeidsplassen. Stavanger kommune vil iverksette tiltak for å heve norskferdighetene opp til ønsket nivå. Modellen og erfaringene kan senere tilpasses andre grupper. Ved å sikre gode norskferdighetene før tilsetting og ha kompetansehevende tiltak i egen virksomhet kan arbeidsgiver bli attraktiv for søkere som ikke har norsk som sitt morsmål. Dette kan etter hvert være aktuelt for andre kommuner å ta del i.

4. Rekruttering av helsepersonell

Regionen har i dag et stort underskudd på kvalifiserte søkere innen helse og omsorgssektoren og da i særlig grad sykepleierstillinger. Regionen har mange utenlandske sykepleiere som kun har godkjenning til å arbeide som fagarbeidere. Stavanger kommune vil iverksette et kvalifiseringsprogram for sykepleiere bosatt i Norge som mangler autorisasjon. Aktuelle tiltak er veiledet praksis og kurs i nasjonale fag. Gjennom å gi allerede utdannede sykepleiere muligheten til å få norsk autorisasjon kan en kvalifisere en søker for arbeid innen ett år. Bakgrunnen for tiltaket er å prøve ut om kvalifiseringsprogrammet kan bli et rekrutteringstiltak for denne faggruppen og gi utenlandske sykepleiere

en reell mulighet for å få godkjent og benytte sin fagkompetanse også i Norge. Dette arbeidet kan også medføre behov for samarbeid med utdanningsinstitusjonen i regionen og kan danne grunnlag for nye former for utdanningsmuligheter.

5. Rekruttering til skoler og barnehager

Det må tilbys gode skoler og barnehager for å sikre rekruttering av de beste hodene til offentlig virksomhet og næringslivet. Universitetet har utdanningsvitenskap som satsingsområde. I tillegg til barnehagelærer- og grunnskolelærer- og lektorutdanning har universitetet to nasjonale kompetansesentre, Nasjonalt senter for læringsmiljø og adferdsforskning og Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning. Kommunen står overfor store utfordringer når det gjelder rekruttering av kvalifiserte lærere til barnehager og skoler og universitetet arbeider strategisk for å øke søkningen til disse utdanningene. Samarbeidet mellom universitetet og kommunen må styrkes og utvikles ytterligere på dette punktet.

Foto: Morten Berentsen

11 Forskning og innovasjon

11.1 Status

Kunnskapsutvikling er grunnleggende for Stavangerregionens videre vekst og for offentlig sektors evne til å betjene en økende befolkning. UiS har en særlig viktig rolle i å styrke kunnskapsutviklingen og stimulere den regionale evnen til nyskaping og innovasjon. Fagmiljøene på Ullandhaug med UiS, IRIS, IRIS Forskningsinvest, Prekubator TTO og Ipark er sentrale aktører innen innovasjon.

Videre har Stavanger Universitetssjukehus (SUS) med sin kompetanse og betydelige forskningsaktivitet en viktig rolle. Forskningsaktiviteten ved SUS og samarbeidet med UiS er viktige ledd i arbeidet med å utvikle et helsefakultet. Det er jevnlige møter mellom toppledelsene ved UiS og SUS og mellom flere fagmiljøer ved de to institusjonene. Det er etablert nettverk for medisinske vitenskaper, et nettverk for forskning, utvikling og utdanning innenfor helse og medisin, organisert ved Institutt for helsefag ved UiS. Målet er å styrke helseforskning, utvikle PhD-spesialiseringen i helse og medisin, og utvikle utdanningstilbud innen helsefag, bl.a. kiropraktikk. Nettverket er et samarbeid mellom UiS, SUS, Norsk Luftambulanselærings- og forskingssentret SAFER og Norsk kiropraktorforening. UiS har sammen med UiB sendt søknad om etablering av kiropraktorutdanning til Kunnskapsdepartementet. En enstemmig KUF-komite har gått inn for at det bør etableres en kiropraktorutdanning i Norge.

Det er viktig å ivareta det nære samarbeidet mellom UiS og SUS når det skal vurderes hvor SUS skal være lokalisert i fremtiden.

Helse og energi, med vekt på fornybar energi og bærekraft, er to tematiske områder som særlig peker seg ut for felles satsinger mellom universitetet, sykehuset og Stavanger kommune. Kommunen er en hovedarena for iverksetting av helse- og velferdsreformer. Ambisiøse mål for reduksjon i klimautslipp og økt andel fornybar energi fordrer også nye løsninger. Utfordringsområdenes globale karakter gir muligheter for å kople seg på store nasjonale og internasjonale kunnskapsnettverk og enklere tilgang til nasjonale og EU-baserte finansieringsordninger. Betydelige nasjonale og internasjonale forskningsmidler blir kanalisert til disse områdene.

Den nasjonale fordelingen av forskningsmidler tilgodeser i utgangspunktet Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø, i den forstand at disse storbyregionene mottar 92 % av midlene fra Norges Forskningsråd. Stavanger er Norges 3. største byregion, og med næringsvirksomhet og verdiskaping som finner sted i Stavanger-regionen er det en utfordring for regionen å oppnå en større andel av forskningsmidlene.

Stavanger var den første byen i Norge som undertegnet «Ordføreravtalen», et initiativ fra EU. Formålet med avtalen er å etablere nettverk og arenaer mellom politisk ledelse i byer i Europa for å drøfte tiltak og politikk med sikte på 20 % reduksjon av CO₂ utslipp, minst 20 % energieffektivisering og 20 % økt bruk av fornybar energi innen 2020 i forhold til situasjonen i 1990. Det gir utfordringer på forskningsfeltet.

Akuttmedisin og tidlig intervensjon er viktige satsinger for SUS. Kreft, slag, infarkt og psykoser peker seg ut som særlig områder for tidlig intervensjon. Forskning innen

velferdsteknologi er et fremtidsrettet område som involverer både SUS, Stavanger kommune, IRIS og næringsliv. UiS har et økende engasjement innen feltet. Det er i tillegg et bredt næringslivsengasjement på feltet med Laerdal Medical, IBM, Viju og Lyse som de viktigste aktørene.

SEARCH (Sandnes Education and Research Center Høyland) er et prosjekt som har som formål å styrke biomedisin/medisinsk forskning og utdanning i regionen.

UiS har nylig blitt tildelt «Nasjonalt forskningssenter for økt oljeutvinning». Fra før har UiS gjennom IRIS verdens mest avanserte testsite på land med Ullrigg. Det er viktig å tilrettelegge for de utviklingsmuligheter som det nye forskningssenteret, samt Ullrigg og EOR senteret gir i fremtiden.

Styret ved UiS har nettopp vedtatt etablering av Center for IP-Based Service Innovation (CIPSI). Lyse og IBM er knyttet til senteret som strategiske, industrielle samarbeidspartnere. Det ligger her til rette for mer samarbeid mellom UiS og Stavanger kommune knyttet til kommunens engasjement i Framtidens byer og «Ordføreravtalen». Dette kan gjelde innen samfunnssikkerhet, velferdsteknologi, helse, smart utilities (f.eks. smart grid, smart cities, smart trafikk, energisparing), miljø, fornybar energi, mv. Felles søknader om finansiering av prosjekter fra UiS og kommunen kan gjøre det lettere å nå frem overfor instanser som Forskningsrådet og det regionale forskningsfond.

Det er viktig at profesjonsutdanningene for skole, barnehage, barnevern, sosialtjeneste og sykepleie inkluderer tema innen kommunal tjenesteyting i sin forskning og undervisning. Dette skjer i dag, men det er rom for tettere samarbeid mellom offentlige tjenesteytere og forsknings- og utdanningsmiljøene.

Det er god kobling mellom matrelaterte næringer og UiS både gjennom undervisning og forskning. Det matindustrielle miljøet er tildelt status som Norwegian Center of Expertise og lokalisert i eget bygg med forskningsfasiliteter på universitetsområdet. Satsing for å styrke forskning, innovasjon og utvikling for denne sektoren har forankring i regionens næringsplaner. Nasjonalt og internasjonalt pekes det på den unike koblingen som finnes mellom forskning, næring og undervisning på universitetsnivå i og rundt Måltidets hus.

11.2 Mål

- Styrke regionen i konkurransen om nasjonal fordeling av ulike institusjoner og senterfunksjoner som videreutvikler UiS, og andre aktører innen høyere utdanning.
- Styrke UiS sin konkurranseevne for forskningsoppdrag og være pådriver for innovasjon og nyskaping for å løse sentrale utfordringsområder innen kommunale og offentlige tjenester.
- Etablere / videreutvikle sterke kunnskapsnettverk og samarbeidsrelasjoner mellom kommune, fylkeskommune, universitet og eksterne nasjonale og internasjonale kunnskapsmiljøer basert på gjensidig nytte.
- Utvide finansieringen av samarbeidsprosjekter innen prioriterte satsinger gjennom eksterne nasjonale og internasjonale finansieringskilder.

11.3 Strategiske grep

- Stimulere til økt regional innovasjon og forskning innen helse, velferd og oppvekst. Følgende områder peker seg ut:

- Aktiv aldring
 - Velferdsteknologi
 - Samhandlingsreform og pasientforløp
 - Arbeid for å styrke og utvide den lokale medisinerutdanningen
- Stimulere til økt regional innovasjon og forskning innen energi og miljø, i et samarbeid mellom UiS og Framtidens byer. Følgende områder peker seg ut:
 - Fornybar energi – teknologi og utnyttelse
 - Reduserte klimagassutslipp
 - Trafikkstyring
 - Stimulere til strategiske teknologisatsinger ved å
 - Gjennomføre regelmessige analyser av teknologi- og utviklingstrender.
 - Analysere og velge ut to-tre nye strategiske teknologisatsinger med relevans for næringslivet.
 - Etablere partnerskap mellom industri, forskning og kapitalmiljø (offentlig og privat).
 - Stimulere til nyskaping i helse- og omsorgssektoren ved bruk av ny teknologi.
 - Gjennomføre organisatoriske grep for å oppnå tettere samarbeid på et tidligere tidspunkt både i utformingen og finansieringen av forsknings- og utviklingsprosjekter. Dette innebærer:
 - Etablering av samarbeidsarenaer på forsker- og rådgivernivå.
 - Faste kontaktpunkter mellom forsknings- og praksisfeltet, herunder tilrettelegging for masteroppgaver og PhD-avhandlinger.
 - Beredskap for rask aksjon i forhold å skaffe nasjonale og internasjonale forskningsmidler innen satsingsområdene, samt tidlig samarbeid om prosjektideer og prosjektsøknader.
 - Stavanger kommune støtter planene om etablering av et helsefakultet.

11.4 Konkret oppfølging

På bakgrunn av strategier som foreligger innen tema forskning og innovasjon foreslås følgende punkter til oppfølging:

1. Organisatoriske grep

For å styrke innsatsen inn mot de tematiske samarbeidsområdene bør en starte med de organisatoriske grepene. Etablering av faste kontaktpunkter og samarbeidsarenaer vil generere nye ideer til innovasjons- og forskningsprosjekter. Nærmere konkretiseringer av felles enkelt-satsinger forutsettes å skje gjennom disse samarbeidsstrukturene.

Det oppnevnes FoU-ansvarlige på direktør-/fagsjefnivå i kommunen innen de aktuelle temaområdene og innenfor regional innovasjon og forskning. UiS m/ tilgrensende forskningssentra og SUS oppnevner tilsvarende kontaktpunkter. De oppnevnte kontaktpersonene har så i oppdrag å etablere samarbeidsarenaer og samarbeidsformer innen sine områder. Stavanger kommune initierer dette arbeidet innen helse, velferd og oppvekst og innen energi og miljø.

Greater Stavanger vil initiere tilsvarende innen strategiske teknologisatsinger, med vekt på teknologier innen olje og gass. Eksempelvis vil det være store muligheter for å styrke FoU-satsingene innen det sterkt voksende subsea-markedet. I den sammenheng vil samhandling mellom fag- og innovasjonsmiljøene ved UiS og på Ullandhaug være sentralt.

Potensialet som ligger i samhandling mellom det kunnskapsbaserte næringslivet på Forus og utdannings- og forskningsmiljøene på Ullandhaug bør utnyttes. Næringsparken vil arbeide for å etablere kommersielt orienterte arenaer som kan stimulere til økt satsing på forskning og innovasjon.

2. Konkrete satsinger for de nye samarbeidsarenaene

- Det settes i gang et arbeid for å definere mulige utviklings- og forskningsprosjekter og hente inn prosjektmidler innen temaområdet Aktiv aldring i løpet av høsten 2013. Stavanger kommune følger opp.
- Arbeidet med velferdsteknologisatsingen videreføres i henhold til opplegget i Arena-søknad. Dette skjer i et samarbeid mellom GreaterStavanger, UiS, Stavanger kommune, andre kommuner, forskningsmiljøene og næringsaktører som har forpliktet seg. Greater Stavanger følger opp.
- Hente inn flere statlige forskningsressurser / midler fra Norges Forskningsråd samt forskningsmidler fra EU. Ved hver utlysning der UiS finner det interessant, settes det sammen hurtigarbeidende arbeidsgruppe for å vurdere mulige prosjekter. UiS følger opp.

- Det utarbeides et opplegg for formidling av resultatene fra forskning på kommunale tjenester som innspill til forbedret praksis i kommunen. Stavanger kommune følger opp.
- Det settes i gang et arbeid for å definere et samarbeidsforum for innovasjon mellom de sentrale aktører i regionen. UiS følger opp.

3. Styrke samarbeidet mellom SUS og UiS

Utredde hvordan en kan styrke regionens posisjon innen helse relatert forskning og innovasjon i et samspill mellom Stavanger Universitetssykehus, UiS og næringslivet. UiS følger opp i samarbeid med SUS og GreaterStavanger.

Foto: Siv Egeli

12 Sammendrag

Stavanger ble universitetsby i 2005 – etter et langt og systematisk arbeid for å få utviklet Høgskolen i Stavanger til Universitetet i Stavanger. Etableringen av universitetet var en viktig milepæl og et naturlig ledd i utviklingen av regionens kunnskap, og det kulturelle, sosiale og økonomiske liv.

Etableringen var også viktig i forhold til regional konkurransekraft, nasjonalt og internasjonalt. For regionens virksomheter blir det stadig viktigere å rekruttere arbeidskraft med høy kompetanse, og universiteter og utdanningsinstitusjoner spiller naturlig nok en stadig mer sentral rolle i dette.

UiS består i dag av om lag 9 000 studenter og 1 200 ansatte, hovedsakelig lokalisert på Ullandhaug. 380 studenter og ansatte har sitt daglige virke i sentrum av byen, gjennom avdelingene i Bjergsted og Arkeologisk Museum. Stavanger Universitetssjukehus representerer det største og viktigste forsknings- og utdanningsmiljø i Stavanger utenom UiS. Sykehuset har bl.a. en omfattende forskningsaktivitet. I tillegg er det et betydelig antall (ca 1200) studenter som undervises ved Stavanger Universitetssjukehus.

Regionen er i tillegg vertskap for andre viktige høyere forsknings- og utdanningsinstitusjoner i regionen – hvorav Misjons-høgskolen, BI Stavanger og Diakonhjemmets høgskole i Sandnes er de viktigste. Til sammen er det om lag 10 000 studenter i Stavanger-regionen.

Stavanger er en ung universitetsby og konkurrerer om å vise igjen på samme måte som byer med en lang universitetshistorie og omdømme som er bygd opp over mange tiår. Stavanger har imidlertid

mange fortrinn å spille på for å videreutvikle seg som universitetsby. Meldingen trekker opp strategier på viktige områder for at dette skal skje. En offensiv og aktiv markedsføring og omdømmebygging av Stavanger som universitetsby er viktig i denne sammenheng. Visjonen er at *Stavanger skal være en av landets fremste universitetsbyer.*

Utdanningskapasiteten ved Universitetet i Stavanger må styrkes vesentlig. Stavanger-regionen har stor etterspørsel etter høyt utdannet arbeidskraft samtidig som en har få studenter i forhold til den befolkningsmessige størrelse og veksten i regionen. Det er et statlig ansvar å bidra til at forsknings- og utdanningskapasiteten i Norges tredje største byregion økes vesentlig. Dagens finansieringsordning bygger opp under de etablerte strukturer og vil ikke bidra til endring. Det må arbeides aktivt for å endre dagens finansieringsstrukturer slik at forsknings- og utdanningskapasiteten i Stavanger-regionen kan bygges opp.

Videreutvikling av campusområdet på Ullandhaug står sentralt i arbeidet for å realisere visjonen for universitetsbyen Stavanger. Det er unikt å ha et universitetsområde på ca. 1200 dekar strategisk plassert sentralt i storbyområdet. Området er lavt utnyttet og har et stort potensiale for videre utbygging, både som universitetscampus inklusiv attraktive boområder for studenter og med rom for et betydelig innslag av relevante institusjoner i randsonen som kan gi synergier mht videreutvikling av universitetet. Universitetscampus i Stavanger kan utvikles til et av de mest attraktive steder å studere dersom en foretar de riktige grepene. Det er satt i gang et planarbeid som vil legge viktige føringer for hvordan campus kan

utvikles. Sosiale treffpunkt og møteplasser, daglige servicetilbud, hotell, større innslag av studentboliger, helsehus, uteidrettsanlegg og fritidstilbud er eksempler på funksjoner som må vurderes når campus skal fornyes. Campusutviklingen må i tillegg ses i lys av behovene for å bygge opp tilstrekkelig undervisningskapasitet og bygningsmasse til å håndtere en forventet vekst i student antallet. Samtidig er det viktig å tilrettelegge for at et økende antall studenter og utdanningsinstitusjoner med lokalisering i sentrum av Stavanger, skal få de beste rammebetingelser og forutsetninger for en videre utvikling.

Transporttilbudene til og fra universitetsområdet på Ullandhaug må styrkes. Det er avgjørende at både transportkapasitet og reisemidler som tilbys er moderne og fremtidsrettet. Studenter bruker i større grad kollektivtransport, og det må tilbys god kapasitet og frekvenser fra campusområdet til både sentrum og til andre sentrale deler av regionen. I tillegg må det stimuleres til økt bruk av sykkel og sykkelruter til og fra Ullandhaug må bygges videre ut.

Bygging av studentboliger må skje i et raskere tempo og større omfang enn hittil, dersom Stavanger skal styrke seg som en attraktiv universitetsby. Det er et mål å bygge 1500 nye boliger på campus frem mot 2020. På sikt, innen 2040 er det ambisjoner om at det etableres 3000 studentboliger i området. Områdeplanen som er under utarbeidelse vil avklare nærmere en hensiktsmessig plassering av studentboligene.

Et godt tilbud av studentboliger vil være et viktig virkemiddel for å realisere visjonen om å bli en av landets mest attraktive byer å studere i. Dette gjelder ikke minst i forhold til utenlandske studenter som er en viktig målgruppe. Dagens finansieringsordning for nye studentboliger er en stor utfordring, og det må arbeides aktivt

for å finne nye og mer effektive løsninger som gjør at Stavanger raskere kan løse finansieringsutfordringene for bygging av studentbolig i henhold til ambisjonene.

Gode tilbud som fremmer studenttrivsel er av stor betydning for at Stavanger skal styrke omdømmet som en attraktiv universitets- og studentby, kjent for at studentene trives. Det er et mål at studenter i Stavanger skal ha en god opplevelse av det å studere i byen. Trivsel er sammensatt av en rekke faktorer, fra gode utdanningsforhold med tilhørighet til fakultet og fagmiljø, gode og egnede boliger, godt utviklet kollektiv- og transportsystem, og ikke minst fritidstilbud, helse, kulturliv og sosiale forhold. Meldingen trekker opp strategier for videreutvikling av satsinger på trivselsfremmende tiltak både i sentrum av byen og på selve campusområdet. Etablering av eget studentråd, tiltak for å styrke tilbud for studenter i sentrum og styrking av ulike studentfunksjoner på campusområdet, samt utvikling av gode rabattordninger er viktige konkrete satsinger som Stavanger kommune vil ta tak i fremover, i samarbeid med UiS, SiS og studentene selv.

De siste kapitlene i meldingen blir viet den viktige rollen som Stavanger har mht å stimulere og tilrettelegge for å utdanne høyt kvalifisert arbeidskraft som blir værende i regionen etter endt studier. Det er i tillegg av stor viktighet å stimulere til økte satsinger på forskning og innovasjon - i et samspill mellom universitets- og høgskoleinstitusjonene, og privat og offentlig sektor. Videre foreslås en rekke konkrete tiltak som kan bidra til å realisere strategiene om satsing på utdanning av arbeidskraft innen høyere utdanning og økte ressurser innen forskning og innovasjon.

Universitetsbyen Stavanger skal være kjent for å ha unike samarbeidsrelasjoner med arbeidslivet i norsk og internasjonal sammenheng, og skal forbindes med gode

karrieremuligheter i arbeidsliv, forskning og undervisning og hvilke muligheter dette gir som student både under og i etterkant av studiene.

UiS har en særlig viktig rolle i å styrke kunnskapsutviklingen og stimulere til økt satsing på forskning, nyskaping og innovasjon. Forskningssentrene som er knyttet til universitetet har en særlig viktig rolle i denne sammenheng. Meldingen peker på helse og energi / miljø som særlig viktige områder for økt samarbeid innen forskning og innovasjon.

Det er av stor betydning for videreutviklingen av Stavanger som universitetsby at de gode relasjonene til Stavanger universitetssjukehus (SUS) stimuleres og at det legges til rette for å styrke relasjonene og samhandlingen mellom forsknings- og utdanningsmiljøet ved SUS og relevante miljøer ved UiS. SUS er en stor kompetanseorganisasjon med betydelig forskningsaktivitet. Forskningsaktiviteten ved SUS

og samarbeidet med UiS er viktige ledd i arbeidet med å få etablert et eget helsefakultet.

Det legges til grunn at Universitet i Stavanger skal vokse videre i årene fremover. Hvor stor veksten kan bli er i første rekke avhengig av de statlige rammebetingelser som gis. Det vil således bli behov for en videre sterk utbygging av campusområdet på Ullandhaug, med utvidet bygningsmasse for både undervisning, boliger og nødvendig servicetilbud som hører til på en levende universitetscampus. I meldingen legges det til grunn at det kan komme en dobling av antall studenter og ansatte i et 30 års perspektiv. Dette er føringer som bør ligge til grunn for den videre utvikling av campusområdet og andre tiltak som vil styrke universitetsbyen Stavanger.

Interiør studentbolig. Foto: Siv Egeli

Foto: Elisabeth Tønnesen

Grafisk utforming: Egil Bjørøen. Trykk: Gunnarshaug AS

